

TERVOLAN
KUNTA

MYÖNTEISIÄ
MAHDOLLISUUKSIA

TILINPÄÄTÖS 2011

SISÄLTÖ

Kunnanjohtajan katsaus	1
Perustietoa kunnasta	2
Kunnan toiminnan kehittämistavoitteet	3
Kunnan hallinto	4
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	5
Olennot muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	6
Kunnan henkilöstö	7
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	7
Ympäristötekijät	7
Sisäisen valvonnan järjestäminen	8
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	10
Rahoitusasema ja sen muutokset	11
Kokonaistulot ja -menot	12
Kuntakonsernin toiminta ja talous	13
Tilikauden tuloksen käsittely	17
Talousarvion taloustavoitteiden toteutuminen vuonna 2011	17
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	18
Tilinpäätöslaskelmat	72
Tilinpäätöksen liitetiedot	80
Tilinpäätöksen allekirjoittaminen	93

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Päätyneen vuoden 2011 voisi nimetä muutosten vuodeksi. Vuoden aikana päätettiin jatkaa itsenäisenä kuntana, hyväksyttiin Varevaaran tuulivoimarakentaminen, saneerattiin kouluverkkoa sekä myytiin kivenjalostushalli.

Tammikuun lopussa kunnanvaltuusto hylkäsi äänin 17-4 Meri-Lapin alueen kuntajakoselvityksen. Alueen kunnat päättivät jatkaa yhteistyön tiivistämistä syvenevän yhteistyön mallilla. Paljon ei ehtinyt vettä kulkea Kemijoessa, kun kevään 2011 vaalien jytky sekoitti perinteiset hallituskuviot. Pitkällisten hallitusneuvottelujen jälkeen hallitusohjelmaan kirjattiin koko maan kattavan kuntarakenneuudistuksen käynnistäminen. Virkamiestyöryhmän esitykset kuntaliitosselvitysalueista julkaistiin tämän vuoden maaliskuussa, Kemi-Tornio –alueelle on esitetty kuntaliitosselvityksen käynnistämistä Kemin, Keminmaan, Simon, Tornion, Tervolan ja Ylitornion kuntien alueella. Esityksestä on pyydetty kuntien lausunnot 13.4.2012 mennessä.

Kunnanvaltuuston vuonna 1997 päättämän periaatteen mukaan koulu lakkaa, mikäli koulun oppilasmäärä jää pysyvästi alle 16 oppilaan. Syntyvyyden alentuminen kunnassamme on vähentänyt myös kouluikäisten määrää, jonka vuoksi Lehmi-kummun ja Koivun koulujen oppilasmäärät jäävät tuon rajan alle. Kunnanvaltuusto päättikin yksimielisesti lakkauttaa em. koulut tämän vuoden elokuun alusta lukien. Päätöksestä huolimatta on kuntamme kouluverkko edelleen maakunnan kattavimpia, jähän meille Lapinniemen yhtenäiskoulun lisäksi vielä kolme kyläkoulua sekä lukio.

Kevään aikana päätettiin ruoka- ja siivouspalvelut keskittää teknisen toimen alaisuuteen perustettavalle tukipalvelukeskukselle. Vuoden 2012 alusta tukipalvelukeskukseen on siirretty keskitetty ruokapalvelu, kuluvaan vuoden aikana määritellään, missä laajuudessa muut palvelut siirtyvät. Myös sosiaali- ja terveystoimen toimistopalvelut uudelleen järjesteltiin vastaamaan tämänhetkisiä tarpeita. Pitkäaikaisen palvelutuottajan sanottua ensihoitosopimuksen irti vuoden 2010 lopusta, on Tervolan ensihoitopalveluista siitä lähtien vastannut Med Group Oy. Toiminta siirtyy L-PSHP:n vastuulle vuoden vaihteessa.

Kuntamme investointien painopistettä ollaan pikkuhiljaa siirtämässä lapsiin ja nuoriin sekä ennaltaehkäisevään toimintaan. Kevään aikana valmistui koulukeskuksen ympäristön tarveselvitys, jonka perusteella tänä keväänä käynnistätään hiekkakentän peruskorjaushanke sekä tekonurmikentän rakentaminen. Alueen suunnittelussa ovat käyttäjät eli nuoret olleet aktiivisesti mukana. Nuorten aktiivisen työn tuloksena saimme kesällä valmiiksi myös skeittipuiston, hanke on herättänyt laajemminkin kiinnostusta.

Vuosikymmenien kivenjalostushistoria päättyi Tervolassa, kun Lapin Marmorin kiinteistössä olevat yrityksen omistamat kivenjalostuskoneet purettiin ja romutettiin. Tyhjilleen jääneelle teollisuushallille ei kunnalla ollut tarvetta ja Lapin Marmorin halli tontteineen myytiin syksyllä 2011 Louen Monitoimi Oy:lle.

Kuluneen vuoden talousarviota valmisteltiin valoisissa merkeissä. Hallintokuntien esitykset olivat realistiset ja esitettyihin tarpeisiin voitiin pääsääntöisesti vastata. Kevään aikana alkanut eurokriisi aiheutti paineita valtiontalouden kautta myös kuntatalouden sopeuttamiseen. Hallitusohjelmaan kirjattiinkin kuntien valtionosuuksien leikkaus 631 miljoonalla eurolla vuodesta 2012. Epävarmuuden myötä hallintokunnat, viranhaltijat ja työntekijät sisäistivät hyvin varautumisen tuleviin tiukkoihin aikoihin, sillä lisämäärärahoja ei hallintokunnille tarvinnut

vuoden aikana myöntää lukuun ottamatta kiinteistöjä ja perusterveydenhuoltoa.

Vuoden 2011 tilinpäätöstä tarkasteltaessa voimme todeta, että toimintatulot ylittivät reilusti budjetoidun (710.000 euroa) ja toimintakulut alittivat budjetoidun (- 1.435 milj. euroa). Lisäksi rahoitustulot, lähinnä Lapin Sähkövoima Oy:n tuloutus, toteutuvat ennakoitua paremmin (109.000 euroa). Peruskunnan tuottavuuden paranemista kuvastaa se, että henkilöstömenot kasvoivat vain prosentilla, vaikka palkat nousivat lähes 1,5 prosenttia. Valtuustokausittain tehtävässä henkilöstön työilmapiiirikyselyssä voidaan myös ilahduttavasti todeta kuntamme työilmapiiirin ja työhyvinvoinnin edelleen parantuneen.

Talousarviossa varauduttiin investoinnin rahoittamiseen 1,3 miljoonan euron edestä lainarahalla, kiitos kuntamme tasa-painoisen taloudenpidon, ei uutta lainaa tarvinnut nostaa ja kuntamme lainamäärä aleni kuluneen vuoden aikana yli 200 €/asukas, ollen vuoden vaihteessa 1.288 €/asukas.

Marraskuussa hyväksyttiin Varevaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava, joka mahdollistaa 10 tuulimyllyn rakentamisen alueelle. Rakentamistyöt ovat käynnistyneet ja tavoitteena on aloittaa tuulivoimatuotanto kuluvaan vuoden aikana. Hanke vahvistaa Tervolan kunnan imagoa Lapin bioenergiakuntana, löytyyhän kunnastamme niin vesi-, puu- turve- ja jatkossa myös tuulivoimaa. Maakuntakaavaan olemme esittäneet useita varauksia tuulivoimatuotantoalueiksi mm. Löylyvaarasaa.

Pienestä koostamme huolimatta olemme pystyneet tarjoamaan kuntalaisillemme hyvät ja laadukkaat palvelut. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat vanhuspalvelut, joiden tuottajana Tervola sijoittui Iltalehden vertailussa Suomen kolmanneksi vanhusystävällisemmäksi kunnaksi ja Lapin maakunnassa olimme parhaita. Kuntalaistemme hyvinvointia kuvastaa myös valtakunnallinen vertailu mielenterveyslääkkeiden käytöstä asukasta kohden, joita Tervolassa käytetään vähiten. Kunta-markkinoitiin saimme uusia työkaluja TEEMA-hankkeen matkailuesitteen valmistuttua. Elinkeinoyhtiön toimesta käynnistimme myös kunnan esittelyvideon sekä kuntaesitteen teon, jotka ovat valmistuneet hiljattain.

Mikäli haluamme jatkossakin tarjota kuntalaisillemme yhtä tasokkaat palvelut, edellyttää se kuntamme elinvoimaisuudesta huolehtimista. Meidän onkin yhdessä tuumin markkinointitapa kuntaamme entistä laajemmin hyvänä paikkana asua ja yrittää. Tämä vaatii myös vetovoimaisia, houkuttelevia ja viihtyisiä rakennuspaikkoja sekä erinomaisia edellytykset yritys-toiminnalle ja sitä kautta uusille työpaikoille.

Työtä ja haasteita riittää myös tuleville vuosille. Haluan kiittää kaikkia Teitä, jotka olette olleet mukana kehittämässä Tervolan kunnan elinvoimaisuutta ja kuntalaistemme hyvinvointia vuonna 2011. Työmme kuntamme ja kuntalaistemme hyväksi jatkuu myönteisten mahdollisuuksien Tervolassa.

Mika Simoska
kunnanjohtaja

TERVOLA - MYÖNTEISIÄ MAHDOLLISUUKSIA

2009	3.462	-14
2010	3.444	-18
2011	3.387	-57

PERUSTIETOA KUNNASTA

Perustamisvuosi	1867
Kokonaispinta-ala	1.594,39 km ² (1.1.2012)
- maata	1.561,73 km ²
- vettä	32,66 km ²
Asukkaita 31.12.2011	3.387
Tukialue	1
EU:n tukialue	1
Veroprosentti	19,50

Tärkeimmät etäisyydet kirkonkylästä

Rovaniemi	75 km
Kemi	45 km
Kemi-Tornion lentokenttä	40 km
Kemin satama	55 km
Valtatie n:o 4	2 km
Rautatieasema	2 km

Kunnan hallinnolliset yhteydet

- * Kemi-Tornio alueen kehittämiskeskus
- * Kemi-Tornion käräjäoikeus
- * Lapin aluehallintovirasto
- * Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- * Lapin liitto
- * Lapin metsäkeskus
- * Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
- * Peräpohjolan poliisilaitos
- * Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Kunnan sijainti ja alue

Tervolan kunta rajoittuu etelässä Keminmaan ja Simon kuntiin, lännessä Tornion kaupunkiin, pohjoisessa Rovaniemen kaupunkiin ja idässä Ranuan kuntaan.

Tervolan kokonaispinta-ala on 1.594,39 km². Kunnan halki virtaavan Kemijoen ja jonkin verran sen sivujokien varsilla on alavaa maanviljelysalueita, josta maa jatkuu loivasti kumpuillen kunnan rajoilla oleviin vaaroihin. Erilaiset suot muodostavat suurimman osan kunnan pinta-alasta.

Väestö

Tervolan kunnan väkiluku vuodenvaihteessa 2011 - 2012 oli 3.387 henkilöä.

	31.12.2011	31.12.2010	
Miehiä	1.747 51,6 %	1.778	51,6 %
Naisia	1.640 48,4 %	1.666	48,4 %
Syntyneet	30	32	
Kuolleet	49	49	

Tervolan väestön kehitys vuosina 1995 - 2011

31.12.		
1995	4.079	
2000	3.895	-184
2005	3.679	-216
2006	3.659	-20
2007	3.550	-109
2008	3.476	-74

Väestön ikärakenne

	31.12.2011		31.12.2010	
0 - 14	536	15,8 %	563	16,3 %
15 - 64	1.935	57,1 %	1.976	57,4 %
65 -	916	27,1 %	905	26,3 %

Elinkeinorakenne

Alla olevasta taulukosta nähdään Tervolan kunnan elinkeinorakenteen muuttuminen vuodesta 1990 vuoteen 2009.

	1990	2000	2007	2008	2009
Väestö	4.165	3.895	3.550	3.476	3.462
Työvoima	1.839	1.570	1.389	1.355	1.347
Työpaikat	1.431	1.166	1.080	1.160	1.044
*alkutuot.	368	186	179	183	189
* jalostus	207	207	235	244	254
* palvelut	813	745	651	726	589
* tuntematon		28	15	7	12

(Lähde Tilastokeskus)

KUNNAN TOIMINNAN KEHITTÄMISTAVOITTEET

Suunnitelmakaudella tavoitteena on ottaa käyttöön tasapainoisen onnistumisen ajattelu- ja toimintamalli, jonka tarkoituksena on saattaa kunnan kehittämisen painopistealueet keskinäiseen tasapainoon. Toiminnan näkökulmien pohjalta lyhyen tähtäimen tavoitteet ja painopistealueet asetetaan hallintokunnittain vuosittain talousarvionvalmistelun ja hyväksymisen yhteydessä.

VISIO	Tervola on monipuolisia palveluja tarjoava noin 3.500 asukkaan turvallinen ja viihtyisä Kemi-Tornio alueen maaseutukunta. Myönteisten mahdollisuuksien Tervola tunnetaan virkeänä kulttuuripitäjänä, uuden maaseutupolitiikan ja monialaisen yritystoiminnan suunnan näyttäjänä.
TOIMINTA-AJATUS	Hyvinvoinnin lisääminen tervolalaisen kulttuuriperinteen pohjalta maaseutuelämän myönteisiä mahdollisuuksia vahvistamalla.
TOIMINTASTRATEGIA	Luoda kunnalle iloisen ja virkeän kulttuuripitäjän imago. Luoda hyvät edellytykset kannattavalle yritystoiminnalle ja tukea perusteellisuutta ja maataloutta palvelevien yritysten syntymistä Tervolaan. Tukea yritystoiminnassa luovaa, pienimuotoista käsityötaitoon perustuvaa erilaista pitkälle erikoistunutta tuotantoa. Tehdä Tervolasta uuden maaseutupolitiikan suunnannäyttäjä. Pyrkiä hyödyntämään ohikulkevaa matkailijavirtaa. Luoda virikkeellinen ja viihtyisä elinympäristö.

PAINOPISTEALUEET 2011

NÄKÖKULMA	
RESURSSIT JA TALOUS	Oikein mitoitettut resurssit suhteessa toiminnallisiin tavoitteisiin.
ASIAKAS JA VAIKUTTAVUUS	Hyvä palveluiden saatavuus ja riittävyys Viihtyisä ja turvallinen ympäristö Menestyvät yritykset ja positiivinen työpaikkakehitys
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY	Osaava, itseään kehittävä, työhönsä sitoutunut ja riittävä henkilöstö Ammattitaitoisen työvoiman saatavuus Hyvä työilmapiiri ja työssä jaksaminen
PROSESSIT JA RAKENTEET	Kuntalaisten osallistumista edistävä organisaatio Sisäinen yhteistyö palvelutuotannossa ja toimiva organisaati rakenne Monipuolinen seutukunnallinen yhteistyö

KUNNAN HALLINTO

Kunnanvaltuusto

Lokakuussa 2008 käydyissä kunnallisvaaleissa kunnanvaltuustoon valittiin 21 valtuutettua. Valtuutettujen määrä vuoden 2000 kunnallisvaaleissa aleni 21:een kunnan väestömäärän ollessa alle 4.000. Kunnanvaltuuston voimasuhteet toimikaudella 2009 - 2012 muodostuivat seuraavaksi:

- * keskustapuolue 10 valtuutettua
- * vasemmistoliitto 7 valtuutettua
- * sitoutumattomat 2 valtuutettua
- * sosialidemokraattinen puolue 2 valtuutettua

Kunnanvaltuuston varsinaiset jäsenet kertomusvuonna

Nimi	ammatti	ryhmä
Alatalo Markku	sähkötekniikko	KESK
Antinkaapo Hannu	peltiseppä,rak.alan yr	SDP
Davidila Teija	perhepäivähoitaja	VAS
Ekorre Maija-Liisa	erikoissairaanh/kättilö	VAS
Heikkinen Arja	toimistosihtööri	KESK
Jurva Pirjo	lomasihtööri	KESK
Kaarninen Sari	maanviljelijä	KESK
Kariniemi Juha	rehtori	TERSIT
Keränen Pertti	sähköasentaja	VAS
Kiimalainen Erkki	eläkeläinen	VAS
Kössö Maire	tietotekn.ins (amk)	KESK
Lampela Juhani	maanviljelijä	KESK
Maikkunen Jouko	muurari	VAS
Salminen Hanna	tradenomi	VAS
Starck Ritva	km. käsityönopettaja	KESK
Tammela Anu	maaseutuyrittäjä	TERSIT
Tauriainen Matti	huolto/korjausmies	VAS
Tepsa Jani	lentok.huoltomies	SDP
Vaajoensuu Matti	maatalousyrittäjä	KESK
Vaara Jussi	yrittäjä	KESK
Ylimartimo Aatto	maanviljelijä	KESK

Ryhmittymien ensimmäiset ja toiset varajäsenet

Nimi	ammatti	ryhmä
Nyyssönen Juha	yrittäjä	VAS
Pesonen Hanna	kasv. yo/merkonomi	KESK
Hepoaho Heikki	arkkitehti, opettaja	TERSIT
Kyngäs Alpo	maatalouslomittaja	VAS
Pullola Paula	sairaanh/osastonh	KESK
Järvinen Reino	tullitarkastaja	TERSIT

Puheenjohtajana vuonna 2011 toimi sähköasentaja Pertti Keränen, I varapuheenjohtajana maanviljelijä Aatto Ylimartimo ja II varapuheenjohtajana sähkötekniikko Markku Alatalo.

Kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2011 kuusi kertaa, joissa valtuusto käsitteli 94 asiaa. Vuonna 2011 tärkeimpiä päätöksiä olivat:

Kokous 31.1.2011:

- 3 § Kunnanvaltuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vaali kalenterivuodeksi 2011
- 5 § Kunnanhallituksen vaali toimikaudeksi 2011-2012

- 9 § Yhteistoiminta-alueen muodostaminen maaseutuhallinnon tehtävien järjestämiseksi
- 13 § Meri-Lapin viiden kunnan kuntajakoselvitys

Kokous 14.4.2011:

- 18 § Edustajien valitseminen seutuvaltuustoon
- 20 § Sosiaali- ja terveystoimen toimistotyön uudelleen organisointi
- 22 § Selvitys ruoka- ja siivouspalveluiden organisoinnista/Työryhmän loppuraportti
- 26 § Yksityisiä vesihuoltohankkeita koskevan avustusjärjestelmän lakkauttaminen

Kokous 16.6.2011:

- 34 § Kouluterveyskyselyn 2010 Tervolan kuntaraportti
- 35 § Tervolan kunnan henkilöstön työilmapiirikysely
- 37 § Tervolan kunnan henkilöstötilinpäätös
- 43 § Tervolan kunnan tilinpäätös vuodelta 2010
- 44 § Kunnan omavelkaisen takauksen myöntäminen Meri-Lapin Vesi Oy:n Kemin Seudun Osuuspankista otettavalle lainalle
- 52 § Sosiaali- ja terveydenhuollon aluekokeilu
- 53 § Lapin marmorin kiinteistön myynti

Kokous 22.9.2011:

- 66 § Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymän purkaminen ja Lapin sairaanhoitopiirin kuntayhtymän perussopimuksen muutos
- 67 § Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin perussopimuksen muuttaminen
- 68 § Selvityksen käynnistäminen kaukolämpötoiminnan, energiayhtiön ja vesiyhtiön toimintojen yhteistoiminnasta

Kokous 10.11.2011:

- § 80 Talousarvioasetelman muuttaminen ja määrärahan siirto
- § 81 Kunnan tuloveroprosentin sekä kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodelle 2012
- § 82 Koivun koulun lakkauttaminen
- § 83 Lehmikummun koulun lakkauttaminen
- § 84 Varevaaran osayleiskaava ja osayleiskaavan muutos, tuulipuistohanke
- § 85 Tervolan kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelma

Kokous 8.12.2011

- 93 § Vuoden 2012 talousarvion ja vuosien 2013-2014 taloussuunnitelman hyväksyminen

Kunnanhallitus

Kunnanvaltuusto valitsi kunnanhallituksen jäsenet toimikaudeksi 2011 - 2012. Kertomusvuonna kokoonpano oli seuraava:

Varsinaiset jäsenet

Nimi	ammatti	ryhmä
Antinkaapo Hannu	peltiseppä,rak.alan yr	SDP
Kiimalainen Erkki	eläkeläinen	VAS
Kössö Maire	tietotekn.ins (amk)	KESK
Lampela Juhani	maanviljelijä	KESK
Portti Inkeri	koulunkäynnin ohj.	VAS
Tammela Anu	maaseutuyrittäjä	TERSIT
Vaara Jussi	yrittäjä	KESK

Varajäsenet

Davidila Teija	perhepäivähoitaja	VAS
Haapakoski Heikki	eläkeläinen	KESK
Kariniemi Juha	rehtori	TERSIT
Kola Mariaana	tuntiopettaja	VAS
Pesonen Hanna	kasv. yo/merkonomi	KESK
Ryynänen Martti	eläkeläinen	KESK
Tepsa Jani	lentok.huoltomies	SDP

Puheenjohtajana toimi yrittäjä Jussi Vaara ja varapuheenjohtajana eläkeläinen Erkki Kiimalainen.

Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Mika Simoska. Sihteerinä toimi hallintojohtaja Marjatta Vaaajoen-suu.

Kunnanvaltuuston asettamat toimielimet

Kunnan luottamushenkilöorganisaation muodostavat kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen lisäksi tarkastuslautakunta ja seuraavat päävastuualueilla toimivat lauta- ja johtokunnat:

Hallintopalvelujen ja kehittämistoimen päävastuualue

1. keskusvaalilautakunta
2. maaseutulautakunta

Teknisen toimen päävastuualue

3. tekninen lautakunta

Sivistystoimen päävastuualue

4. koulutuslautakunta
5. vapaa-ajanlautakunta
6. peruskoulujen ja lukion johtokunnat

Sosiaali- ja terveydenhuollon päävastuualue

7. sosiaali- ja terveyslautakunta

Viranhaltijaorganisaatio

Kunnan henkilöstön päävastuualueisiin pohjautuva osastojako on seuraava:

- * tekninen osasto
- * sivistysosasto
- * sosiaali- ja terveysosasto

Hallintopalvelujen ja kehittämistoimen päävastuualueella osastojen toimintaa avustaa kunnanjohtajan johdolla toimiva palveluyksikkö.

Kunnanhallituksen määrääminä osastopäällikköinä toimivat vuonna 2011

- * tekninen osasto tekninen johtaja Veikko Kähkölä
- * sivistysosasto sivistysjohtaja Marjaana Kamula Kummula 1.1.-4.9.2011 ja Juha Kariniemi 5.9.-31.12.2011
- * sosiaali- ja terveysosasto johtava lääkäri Jouko Autio ja henkilöstöasioiden osalta vastaava hammaslääkäri Anitta Tauriainen.

Yhteensopivista tehtäväkokonaisuuksista on osastojen ja palveluyksikön puitteissa muodostettu vastuualueita.

Kunnanjohtaja, osastojen päälliköt, sosiaalihoitaja ja hallintojohtaja muodostivat kunnan johtoryhmän.

Kunnanvaltuusto on määritellyt 6.4.2006 § 22 tilivelvollisiksi seuraavat luottamushenkilöt ja kunnan palveluksessa olevat viranhaltijat:

kaikkien toimielinten jäsenet (lukuun ottamatta valtuusto)
 kaikkien toimielinten esittelijät
 kunnanjohtaja
 osastopäälliköt
 hallintojohtaja
 maaseutupäällikkö
 edunvalvoja
 (kunnaninsinööri) tekninen johtaja
 rakennustarkastaja
 sosiaalihoitaja
 johtava lääkäri
 kunnaneläinlääkäri
 (kansalaisopiston rehtori) sivistysjohtaja
 vapaa-aikasihteerit

YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS**Yleinen taloudellinen kehitys**

Vuonna 2008 käynnistynyt maailmanlaajuinen finanssikriisi kohdistui erityisen voimakkaana viennistä riippuvaiseen Suomeen. Talouskriisin aikana Suomen kansantalouden kokonaistuotanto supistui poikkeuksellisen jyrkästi erityisesti viennin alentumisen vuoksi. Vuoden 2010 puolivälissä maailman talous ja sen myötä Suomen vientikysyntä kääntyi vähitellen nousuun, bruttokansantuote kasvoi vuonna 2010 runsaat kolme prosenttia. Vuoden 2011 alkupuoliskolla talous kasvoi hyvää vauhtia ja vielä kesällä talouskasvun odotettiin kehittyvän suotuisasti koko vuoden osalta. Epävarmuus, koskien erityisesti euroaluetta, lisääntyi kuitenkin loppukesästä. Myös Euroopan ulkopuolella kasvu on hidastunut.

Suomen kokonaistuotannon kasvu jää kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla vaatimattomaksi. Kokonaistuotannon kasvua rajoittaa heikko kansainvälinen kysyntä. Talouden kasvu on miltei kokonaan kotimaisen kysynnän varassa, sillä vienti jää vähäiseksi. Vuoden toisella puoliskolla talouden arvioidaan vähitellen elpyvän viennin kysynnän vahvistuessa. Bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan jäävän kuluvana vuonna kuitenkin alle prosenttiin. Euroalueen bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan vuonna 2012. Maailmantalouden kasvu voi nopeutua jo vuoden loppupuolella ja ensi vuoden alussa mikäli velkaantumiskehitys pysähtyy ja markkinoiden luottamus palautuu. Riski huonommastakin kehityksestä on silti olemassa, mihin ennen kaikkea vaikuttavat julkisen sektorin velkaantuminen, rahoitusmarkkinoiden epävakaisuus ja poliittiset tilanteet öljyntuottajamaissa.

Suomessa vuonna 2010 alkanut työttömyysasteen lasku pysähtyi syksyllä 2011. Työttömyyden nousu on kuitenkin ollut maltillista. Myös työikäisen väestön määrä on ikääntymisen myötä kääntynyt laskuun. Työttömyysaste säilynee vuonna 2012 viime vuoden 7,8 prosentin tasolla. Vuosina 2013 ja 2014 työttömyysasteen ennakoitaan alenevan ja työllisyysasteen kohoavan.

Yksityisen kulutuksen määrän arvioidaan lisääntyvän tänä vuonna ja kotitalouksien säästämistä yhä alenevan. Inflaatio hidastuu ja reaaliensiot nousevat hieman viimevuotisen raamiratkaisun myötä. Ostovoimaa leikkaavat arvonlisäveron ja ansiotuloveron korotukset.

Hallitus päätti 22.3.2012 vuosien 2013 - 2016 valtiontalouden menokehystistä ja lisätalousarviosta vuodelle 2012. Kehyspäätös pohjautuu hallituksen lokakuussa 2011 päättämään vaalikautta 2012 - 2015 koskevaan valtion budjettitalouden menojen ohjaavaan menokehykseen. Päättökäsitteeseen hallitus pyrkii toteuttamaan pitkäjänteistä vakautta edistävää talouspolitiikkaa, joka vahvistaa talouden kasvuedellytyksiä ja tasapainottaa valtiontaloutta. Toimenpiteillä tavoitellaan valtionvelan BKT-suhteen kääntämistä laskuun vuoteen 2015 mennessä. Kehyspäätöksen sopeutustoimet kohdistuvat sekä valtion tuloihin että menoihin. Kehyspäätös sisältää vuoden 2015 tasolla nettomääräiset 1,2 mrd. euron menosäästöt sekä 1,1 mrd. euron veronkorotukset. Suurimmat säästöt kohdistuvat kuntien valtionosuuksiin, joita vähennetään asteittain. Kuntien valtionosuuksia tultaneen leikkaamaan lisää kolmena seuraavana vuotena yhteensä 910 milj. euroa. Leikkaukset ovat kokonaisuudessaan voimassa vuonna 2015. Väestön ikääntymisen myötä kuntatalouteen kohdistuvat menopaineet kasvavat edelleen ja käyttötalouden pitäminen vakaina edellyttää tiukkaa menokuria. Kehyspäätöksen mukaisesti hallitus arvioi yhdessä kuntien kanssa, voidaanko kuntien velvoitteita vähentää ja normeja joustavoittaa. Hallituksen vuoden 2012 lisätalousarvioesityksessä menojen lisätään pääasiassa työllisyyttä tukeviin toimiin, yritysrahoitukseen ja koulutukseen.

Kemi-Tornio talousalueen kehitys

Kemi-Tornio talousalueen kuntien kehitystä kuvaavia lukuja:

Asukasluku

	2008	2009	2010	2011
Kemi	22 594	22 580	22 537	22 399
Keminmaa	8 636	8 606	8 573	8 572
Simo	3 546	3 496	3 489	3 441
Tervola	3 476	3 462	3 444	3 387
Tornio	22 487	22 426	22 513	22 545
Yhteensä	60 739	60 570	60 556	60 344

Kemi-Tornio alueen väkimäärä väheni vuonna 2011 yhteensä 212 henkilöllä eli 0,35 prosentilla. Väestö väheni koko Kemi-Tornio alueella lukuun ottamatta Tornion kaupunkia. Keminmaassa asukasluku pysyi lähes ennallaan.

Työttömien %-osuus työvoimasta keskimäärin

(Lähde Meri-Lapin TE-toimiston Työllisyyskatsaus 12/2011)

	2008	2009	2010	2011
Kemi	12,2	15,9	15,4	14,3
Keminmaa	9,9	12,5	11,2	10,0
Simo	10,7	13,7	12,7	12,2
Tervola	11,1	13,5	11,9	11,0
Tornio	11,1	13,6	12,4	11,6
Meri-Lappi	11,3	14,3	13,3	12,4

Työpaikat

(Lähde Lapin liitto/Tilastot)

	2006	2007	2008	2009
Kemi	10 293	10 306	10 133	9319
Keminmaa	2 438	2 483	2 488	2316
Simo	711	694	678	667
Tervola	1 049	1 080	1 160	1044
Tornio	8 974	9 072	9 351	9061
Yhteensä	23 465	23 635	23 810	22 407

Huoltosuhde

(Lähde Lapin liitto/Tilastot)

	2007	2008	2009	2010*
Kemi	1,70	1,67	1,87	1,80
Keminmaa	1,43	1,42	1,52	1,45
Simo	1,79	1,80	1,93	1,87
Tervola	2,03	1,98	2,06	1,99
Tornio	1,58	1,47	1,54	1,56
Kemi-Tornio	1,63	1,58	1,70	1,67

* ennakkotieto

OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Tervolan kunnan väkimäärä väheni 57 henkilöllä (1,7 prosentilla) vuonna 2011. Väestön määrä on vähentynyt 2000-luvulla 566 henkilöllä. Ennakkotietojen mukaan väestön määrä on vuoden 2012 tammi-helmikuussa kasvanut vuoden vaihteesta 2011-2012 kahdeksalla henkilöllä. Väestön määrän kehitys aiheuttaa uhkakuvia kunnan kehittämislle ja talouden hoidolle. Vuosia jatkunut muuttoliike on vähentänyt työikäistä väestöä vinouttaen ikärakennetta. Asukasmäärän väheneminen sekä väestön ikääntyminen merkitsevät haasteita varsinkin sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä.

Vuonna 2011 Tervolan työllisyystilanne hieman parani edellisvuoteen verrattuna. Koko vuoden keskimääräinen työttömyysaste oli 11 %, kun se vuonna 2010 oli 11,9 %. Vuoden 2012 helmikuussa työttömyysaste on ollut 14,3 %.

Kunnan palveluksessa olevien määrä on 2000-luvulla noussut merkittävästi, vaikkakin aivan viime vuosina henkilöstön määrä on jonkin verran vähentynyt. Henkilöstömäärän kasvu johtuu Tervolan kunnan hoitaman maatalousyrittäjien lomituspalvelualueen laajentumisesta.

Kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti Tervolan kunta liittyi Tornion kaupungin sekä Keminmaan ja Tervolan kuntien ympäristöpalvelujen yhteistoiminta-alueeseen. Yhteistoiminta-alue hoitaa ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja rakennusvalvonnan palvelut yhteistoiminta-alueella. Palvelujen järjestämisestä ja hallinnosta vastaa Tornion kaupungin seudullinen ympäristölautakunta, joka myös käyttää tehtävien hoitoon kuuluvaa kunnan ja kunnan viranomaisen päätösvaltaa. Yhteistoiminta-alue aloitti virallisesti toimintansa vuoden 2011 alusta, jolloin Tervolan kunnan palveluksesta siirtyi neljä henkilöä Tornion kaupungin palvelukseen.

Tervola toimii ns. isäntäkuntana yliseutukunnallisella maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella, joka aloitti toimintansa vuoden 2011 alkupuolella. Yhteistoiminta-alueeseen

kuuluvat Tervolan lisäksi Kemi, Keminmaa, Simo, Tornio, Rovaniemi ja Ranua.

Kertomusvuonna kunnanvaltuusto hyväksyi ruoka- ja siivouspalveluja selvittäneen työryhmän esityksen ns. keskitettyyn malliin siirtymisestä kunnan ruoka- ja siivouspalveluissa. Muutokseen liittyen teknisen lautakunnan alaisuuteen perustettiin Tukipalvelukeskus-tulosalue, jonne on vuoden 2012 alussa siirtynyt 8 työntekijää sosiaali- ja terveystoimen ruokapalveluista. Tavoitteena on, että organisaatiouudistus olisi kokonaisuudessaan valmis vuoden 2012 loppuun mennessä.

Vuonna 2011 kunnan taloudenhoito toteutui huomattavasti talousarviossa ennakoitua paremmin. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate oli 3,3 milj. euroa ja tilikauden tulos 2,5 milj. euroa. Vuoden vaihteessa 2011 - 2012 kunnan taaseessa on ylijäämää 5,7 milj. euroa.

Vuonna 2011 kunnan toimintamenot kokonaisuutena kasvoivat edellisvuodesta 0,5 milj. euroa (1,9 %). Henkilöstömenojen kasvu oli maltillinen 1 %. Palvelujen ostoissa kustannukset nousivat 3,5 %.

Kunnan rahoitusaseman turvaamiseksi kunnanvaltuusto nosti kunnallisveroprosentin vuodelle 2008 19,50:een. Kiinteistöveroprosentteja korotettiin vuodelle 2010. Kunta sai vuonna 2011 verotuloja 10,4 milj. euroa. Verotulot hieman laskivat edellisvuodesta, mikä johtuu kiinteistöveron tuoton hieman arvioitua heikommasta kertymästä ja kunnallisverotulon laskusta vuoteen 2010 verrattuna.

Vuoden 2012 talousarvio on vuosikatteen osalta 1,4 milj. euroa ja tilikauden tuloksen osalta 0,6 milj. euroa positiivinen. Kuluvan vuoden talousarvion toteutumiseen vaikuttaa ennen kaikkea verotulokehitys sekä kustannuskehitys palvelujen ostoissa.

Valtiovarainministeriön käynnistämän Kemi - Tornio alueen kuntajakoselvityksen selvitysraportti käsiteltiin vuoden 2011 tammikuussa kuntien valtuustoissa. Tervolan kunnanvaltuusto otti kielteisen kannan kuntajakoselvittäjän esitykseen kuntien yhdistämisestä.

Hallitusohjelman mukaan Suomessa toteutetaan koko maan laajuinen kuntauudistus, jonka tavoitteena on vahvoihin peruskuntiin pohjautuva elinvoimainen kuntarakenne. Valtiovarainministeriö on pyytänyt kuntien lausuntoa kunnallishallinnon rakenne -työryhmän selvityksestä sekä kuntauudistukseen liittyvistä muista uudistuksista. Kunnanvaltuusto ottaa kantaa selvitykseen huhtikuussa 2012.

KUNNAN HENKILÖSTÖ

Tervolan kunnan palveluksessa oli tilivuoden lopussa palkattua henkilöstö yhteensä 418 henkilöä, näistä 281 henkilöä (67,2 %) oli vakinaisessa palvelussuhteessa. Henkilöstön kokonaismäärä väheni neljällä edellisvuoteen verrattuna.

Vuonna 2011 palkkoja maksettiin 12,3 milj. euroa. Henkilöstökulut kokonaisuudessaan olivat 16,2 milj. euroa, misä on 1 % kasvua edellisvuoteen verrattuna.

Lisätietoja henkilöstöstä on liiteosassa.

Kunnassa laaditaan erillinen henkilöstötilinpäätös.

ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITYMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Kunnan toiminnan kehittämistavoitteiden toteuttamiselle epävarmuustekijöitä luo väestön määrän kehitys, joka koko 2000-luvun on ollut negatiivinen.

Ikärakenteen muutoksesta johtuva palvelutarpeiden kysynnän kasvu asettaa erityisiä vaatimuksia palvelujen järjestämiselle ja toimintojen kehittämiseksi.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus mm. sosiaali- ja terveystoimen tehtäviin sekä projektitehtäviin on entistä haasteellisempaa, mikä voi aiheuttaa merkittäviä toiminnallisia riskejä. Kuntapalveluiden lisääntyminen ja palveluja koskevien säädösten tarkentuminen ovat johtaneet erityisosaamisen keskittymiseen avainhenkilöille ja organisaation haavoittuvuuden lisääntymiseen.

Tietojärjestelmien keskittäminen sekä palveluiden siirtäminen entistä enemmän tietoverkkoihin aiheuttaa erityisvaasteita tietojärjestelmien toimivuudelle sekä entistä suurempaa riippuvuutta ulkopuolisista toimijoista.

Taloudelliset riskit koskevat yleistä talouskehitystä ja verotulojen kasvun kääntymistä negatiiviseksi. Kuntien rahoituskanavien vähentyessä ja kuntien lainoituksen keskittyessä yksien tarjoajien käsiin, vähenee kilpailu kuntien luotuksesta. Riskejä liittyy myös kunnan velkaantumiseen lähivuosiin. Mikäli kunnan suunnitellut investoinnit joudutaan rahoittamaan pääosin velkarahalla, lisääntyy kunnan lainamäärä ja lainanhoitokustannukset merkittävästi lyhyellä aikavälillä. Tämä aiheuttaa merkittävän rahoituksellisen riskin. Myös uusien velvoitteiden säätäminen kunnille ilman, että valtio korvaa kokonaan niistä aiheutuvat kustannukset aiheuttaa taloudellisia riskejä. Uhkakuvia luo myös mahdolliset muutokset valtion rahoituksessa.

YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Tervolan sijainti suurten kuntakeskusten (Rovaniemi, Tornio, Kemi) läheisyydessä on erinomainen. Tervolan maise- maa hallitsevat Kemijoki ja lukuisat vaarat. Tervolassa on kaunis luonto, monipuolinen kasvusto ja hyvä veden laatu.

Yleisten laitosten jakaman talousveden fyysikaalinen ja mikrobiologinen laatu on hyvä ja voimassa olevien vaatimusten mukainen. Yleisen vesijohdon piiriin kuuluu noin 90 % ja yleisen viemärin piiriin noin 30 % kunnan talouksista. Tervola on mukana seudullisessa jätehuollossa yhdessä Kemin, Tornion, Keminmaan ja Ylitornion kanssa.

Kuntakeskuksessa on kaukolämpöverkosto ja biopolttoainetta käyttävä lämpölaitos. Lämpölaitos käyttää lähialueelta tulevia polttoainejakeita. Kaukolämpöverkostoa laajennetaan vuosittain. Kunnan kiinteistöjen osalta pyritään energiamäärän pienentämiseen ja vaihteittain siirtymään uusiutuvia energialähteitä käyttäviin ratkaisuihin.

Merkittävän ympäristöön vaikuttavan tekijän muodostaa Kemijoki Oy:n omistamat Ossauskosken ja Taivalkosken voimalaitokset. Voimalaitosten tehonnoston myötä vedenpinnan vaihtelut ovat kasvaneet, mikä aiheuttaa lisäänty-

vää tarvetta veneenlaskupaikkojen, uimarantojen ja muiden yleisten alueiden kunnostamiseen sekä rantojen suojaukseen.

Tervolan ensimmäinen tuulivoimapuistoa koskeva yleiskaava valmistui 2011. Kymmenen tuulivoimalaitoksen rakentaminen käynnistyy vuonna 2012.

SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMINEN

Sisäisen valvonnan järjestämisessä noudatetaan kunnanhallituksen 13.11.2006 hyväksymää sisäisen valvonnan ohjetta. Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kunnan tasolla vastaa kunnanhallitus ja sen toteuttamis- ja valvontavastuu on kunnanjohtajalla ja kunnanvaltuuston määräämillä tilivelvollisilla. Osastopäälliköt vastaavat, että päävastuualueiden sisäinen valvonta on järjestetty yleisten ohjeiden pohjalta ja että valvonta on riittävää. Kunnanhallitus valvoo myös sitä, että konserniyhteisöjen valvonta on järjestetty.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lakien ja päätösten sekä hyvän hallintotavan noudattamisessa ei ole havaittu puutteita tilikaudella.

Säännösten mahdollisesta epätasällisuudesta johtuvia erilaisia tulkintoja on pyritty täsmentämään tulkinnanvaraisuuksien tullessa ilmi.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion toteutumisesta on raportoitu valtuustolle ja lautakunnille säännöllisin väliajoin. Raporteissa on keskitytty määrärahojen ja tuloarvioiden seurantaan.

Taloussuunnittelukaudella kehitetään tavoitteiden toteutuksen ja toiminnan vaikuttavuuden seurantaan.

Kuntakonsernin merkittävimmät tytäryhteisöt ovat toimittaneet valtuustolle raportit säännöllisesti.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinnan toteuttamisesta ja yhteensovittamisesta vastaa kunnanhallitus.

Konserniyhteisöjen riskienhallintaan liittyen yhteisöjen johdon on etukäteen neuvoteltava kunnan johdon kanssa periaatteellisista ja merkittävistä asioista, jotka koskevat mm. toimialamuutoksia sekä taloudellisesti tai periaatteellisesti laajakantoisia toiminnan muutoksia tai muuta yhteisön toimintaedellytyksiin ja palvelukykyyn olennaisesti vaikuttavaa toimintaa. Kunnan johdon harkinnan mukaan konserniyhteisöjen tulee etukäteen hankkia kunnanhallituksen kannanotto periaatteellisiin ja konsernin kannalta merkittäviin asioihin.

Kunnan riskien kartoituksen ajantasaistaminen on käynnissä työympäristöriskien osalta.

Omaisuuksien kartoitus tehdään vuosittain. Kunnan vakuutukset on kilpailutuksen tuloksena keskitetty tällä hetkellä vakuutusyhtiö Pohjolaan.

Kunnanhallitus on antanut ohjeen, että hallintokuntien tulee luetteloida ja tarvittaessa ajantasaistaa sopimukset ja sitoumukset.

Tervolan kunta oli mukana loppuvuodesta järjestetyssä Myrsky 2011 valmiusharjoituksessa. Kunnan osalta harjoitus onnistui hyvin. Kunnan valmiussuunnitelmat päivitetään tarvittavilta osin.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen tarkastus tapahtuu kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan alaisuudessa ja vastuulla.

Eryteisesti on kiinnitetty huomiota ns. vaarallisten tehtäväjärjestelyjen havainnoimiseen ja poistamiseen. Kunnan organisaatiomuutoksista johtuen huomiota on kiinnitetty myös henkilöiden pääsyyn eri tiedostoihin ja aineistoihin.

Lautakunnat ovat toimittaneet seuraavat selonteot sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä:

Koulutuslautakunta:

Sisäisen valvonnan järjestämisessä noudatetaan kunnanhallituksen 13.11.2006 § 321 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjetta. Sivistystoimessa valmistelussa ja päätöksenteossa noudatetaan avoimuuden ja hyvän hallintotavan periaatteita, eettistä ajattelua sekä noudatetaan toiminnasta määräävää lainsäädäntöä sekä kunnanhallituksen antamia talousarvion ja – suunnitelman täytäntöönpano-ohjeita sekä muita ohjeita ja suosituksia.

Koulutuslautakunnan nimeämät maksuasiakirjojen käsitteelijät ovat toimineet velvollisuuksiensa mukaisesti. Sähköinen laskujen hyväksyminen ja maksaminen käsittää kaikki toimintayksiköt. Esteellisyyteen on kiinnitetty huomiota.

Henkilöstön merkitys on suuri ja sen resurssin käyttö on ollut harkittua sekä tuloksellisuuden, tarkoituksenmukaisuuden että taloudellisuuden näkökulmasta. Henkilöstörekrytoinnin osalta on menetelty hallintosäännön, virka- ja työehtosopimusten sekä kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Sivistystoimessa hankinnat on suoritettu sekä taloudellisia näkökulmia että tarkoituksenmukaisuutta painottaen. Hankinnoissa on noudatettu julkisista hankinnoista annettua lainsäädäntöä, Suomen Kuntaliiton yleisiä hankintaohjeita sekä kunnanhallituksen antamia hankintaohjeita. Hankintapäätökset on tehty johtosäännön ja hankintavaltuuksien mukaisesti.

Sivistystoimessa tietojärjestelmien varmistustoimet ovat korkealla tasolla. Pikkukoulujen tietojärjestelmien saattamiseksi taajama-alueen tasolle on toimittu tavoitteellisesti ottaen huomioon tietoliikenneyhteyksien puutteet. Tietoverkosta on yleistason dokumentointi. Tietoliikenneyhteyksien ja tietojärjestelmien kehittämisen myötä pikkukoulujen tietoturvallisuutta parannetaan.

Maaseutulautakunta:

Maaseutulautakunnan riskienhallinta ja sisäinen valvonta perustuu Mavin antamaan hallinnolliseen ohjeeseen 25.5.2007 ja komission asetukseen 885/2006. Nämä vaadittavat suunnitelmat käsitellään vuosittain maaseutulautakunnan

kunnassa. Kyseisissä suunnitelmissa on varauduttu erilaisiin maataloushallintoon liittyviin riskeihin.

Ely-keskusten ja MMM:iön määräämien tilintarkastusyhtiöiden toimesta Tervolan kunnan hallinnoimia eri kuntia tarkistetaan vuosittain. Näissä tarkistuksissa ei ole havaittu puutteita.

Lomatoimi:

Sisäisen valvonnan järjestämisessä noudatetaan kunnan hallituksen 13.11.2006 § 321 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjeita.

Lomatoimessa asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa noudatetaan avoimuuden ja hyvän hallintotavan periaatteita, eettistä ajattelua sekä noudatetaan toiminnasta määräävää lainsäädäntöä, kunnanhallituksen antamia ohjeita ja suosituksia.

Melan edustaja teki paikallisyksikköön tarkastuksen 7.12.2011. Tarkastuksesta ei ole toimitettu vielä raporttia.

Esteellisyyteen on kiinnitetty huomiota asioiden käsittelyn ja päätöksenteon kaikilla tasoilla. Toiminnan ja talouden toteutumisesta on raportoitu maaseutulautakunnalle.

Hankinnoissa on noudatettu julkisista hankinnoista annettua lainsäädäntöä, Suomen Kuntaliiton yleisiä hankintaohjeita sekä kunnanhallituksen antamia hankintaohjeita. Hankinnat on suoritettu sekä taloudellisia näkökulmia että tarkoituksenmukaisuutta painottaen.

Sosiaali- ja terveyslautakunta:

Kunnanhallitus on vuonna 2006 hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen ja sen mukaan sosiaali- ja terveystoimen sisäinen valvonta järjestetään.

Perehdytyksen yhteydessä sisäisen valvonnan toteutuminen tuodaan esille.

Aluehallintovirasto on suorittanut työsuojelutarkastuksen Hoitoketju-Coronarian toimintaan uusituissa Tervolan terveyskeskukseen toimitiloissa. Tarkastuksessa huomautettiin pahasta hajusta rtg tiloissa. Myöhemmässä tarkastuksessa puutteet todettiin korjatuksi.

Pelastuslaitos on suorittanut palotarkastuksen uusittuihin tiloihin terveyskeskuksessa, toimintakeskuksessa ja asumispalveluyksikkö Sinikukassa.

Riskien kartoitus on tehty kaikilla toimiyksiköillä ja käyty henkilöstön kanssa läpi.

Tekninen lautakunta:

Teknisen toimen riskienhallinta ja sisäinen valvonta on järjestetty toimintayksikkökohtaisesti ja perustuu selvityksiin, suunnitelmiin ja määräaikaisiin tarkastuksiin sekä niiden jatkuvaan ylläpitoon.

Merkittävimpiin riskeihin on varauduttu varajärjestelmillä, mm. kaukolämmön toimituksissa kiinteistöjen varapolttoaineilla (öljysäiliöt täynnä).

Kiinteistökohtaiset riskit on tarkastettu oppilaitosten osalta v. 2009, eikä niissä ollut merkittäviä puutteita.

Teknisen toimen työpaikkojen työpaikkatarkastukset on v. 2009 tehty työsuojelun kanssa, eikä merkittäviä puutteita ollut.

Tilaajavastuulain mukainen tarkastus on tehty v. 2009, eikä merkittäviä puutteita hankintojen toteuttamisessa ilmennyt, eikä tarkastuksesta seurannut sanktioita.

Kiinteistökohtaiset vakuutukset tarkistetaan vuosittain ja täydennetään muutostilanteissa.

Poikkeusoloissa sähköenergian saannin turvaaminen kunnan kiinteistöissä on vähäistä. Aggregaattien yhteishankintaa selvitetään.

Kemijoen säännöstelyn ja tulvien aiheuttamat riskit ranta-alueen kiinteistöille on tiedostettu ja yhteistoiminnalla haetaan keinoja riskien pienentämiseen.

Teknisen toimen pienenevät henkilöstövoimavarat ovat riski hallinnon jatkuvuudelle.

Merkittäviä ympäristöriskejä ei ole tunnistettavissa.

Vapaa-ajanlautakunta:

Sisäisen valvonnan järjestämisessä noudatetaan kunnan hallituksen 13.11.2006 § 321 hyväksymän sisäisen valvonnan ohjetta. Vapaa-aikatoimessa valmistelussa ja päätöksenteossa noudatetaan avoimuuden ja hyvän hallintotavan periaatteita, eettistä ajattelua sekä noudatetaan toiminnasta määräävää lainsäädäntöä. Kunnanhallituksen antamia talousarvion ja taloussuunnitelman täytäntöönpano-ohjeita sekä muita ohjeita ja suosituksia noudatetaan.

Vapaa-ajanlautakunnan nimeämät maksuasiakirjojen käsitteijät ovat toimineet velvollisuuksiensa mukaisesti. Esteellisyyteen on kiinnitetty huomiota asioiden käsittelyn ja päätöksenteon kaikilla tasoilla.

Toiminnan ja talouden toteutumisesta on raportoitu vapaa-ajanlautakunnalle neljännesvuosittain.

Vapaa-aikatoimessa hankinnat on suoritettu sekä taloudellisia näkökulmia että tarkoituksenmukaisuutta painottaen. Hankinnoissa on noudatettu julkisista hankinnoista annettua lainsäädäntöä, Suomen Kuntaliiton yleisiä hankintaohjeita sekä kunnanhallituksen antamia hankintaohjeita. Hankintapäätökset on tehty johtosäännön ja hankintavaltuuksien mukaisesti.

Vapaa-aikatoimen käyttöomaisuudesta pidetään irtaimistoluetteloita.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla.

Seuraavassa on esitetty tuloslaskelma tilinpäätösvoodelta 2011 sekä vuosilta 2010 ja 2009. Tuloslaskelma sisältää vain ulkoiset tulot ja menot.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelma (1.000 euroa)

	2011	2010	2009
Toimintatuotot	8 846	8 794	8289
Toimintakulut	27 295	26 798	27 025
Toimintakate	-18 449	-18 004	18 736
Verotulot	10 379	10 465	10 013
Valtionosuudet	10 982	10 609	10 077
Korkotuotot	184	170	175
Muut rahoitustuotot	489	538	389
Korkokulut	127	128	178
Muut rahoituskulut	144	121	191
Vuosikate	3 314	3 529	1 549
Poistot käyttöomaisuudesta	907	980	871
Arvon alentumiset			112
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Tilikauden tulos	2 407	2549	791
Poistoeron vähennys			
Poistoeron lisäys	56	56	56
Varausten muutos		-1 520	
Tilikauden ylijäämä/	2 463	1 085	847
Tilikauden alijäämä			

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2011	2010	2009
Toimintatuotot/			
Toimintakulut, %	32,4	32,8	30,7
Vuosikate/Poistot %	365,2	359,9	177,9
Vuosikate,			
euroa/asukas	979	1 024	448
Asukasmäärä	3 387	3 444	3 462

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla toimintatuotot / toimintakulut, %.

Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön tunnusluku vuosikate/ poistot, %. Kun tunnus-

luvun arvo on 100, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulo- ja rahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tulo- ja rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Jos vuosikate on alijäämäinen, on kunnan tulo- ja rahoitus heikko.

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoeroja tuloksenkäsittelyeriä.

TOIMINNAN RAHOITUS

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Tilinpäätösvoodelta 2011 rahoituslaskelman ohella seuraavassa on esitetty rahoituslaskelmat vuosilta 2010 ja 2009.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Rahoituslaskelma (1.000 euroa)

	2011	2010	2009
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	3 314	3 529	1549
Satunnaiset erät, netto			112
Tulo- ja rahoituksen korjauserät			-112
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-1 721	-2 627	-2 180
Rahoitusosuudet investointeihin	34		323
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	143	11	1 065
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 770	913	757
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			-1 000
Antolainasaamisten vähennykset	85	82	189
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		650	1 251
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	802	974	997
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset	138	515	-389
Rahoituksen rahavirta	579	272	-946

Rahavarojen muutos	1 192	1 185	-189
Rahavarat 31.12.	3 507	2 315	1 131
Rahavarat 1.1.	2 315	1 131	1 320

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2011	2010	2009
Investointien tulo-rahoitus, %	196,5	134,3	83,4
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	137,9	100,3	42,3
Lainanhoitokate	3,7	3,3	1,5
Kassan riittävyys, pv	42,5	27,6	10,9
Asukasmäärä	3 387	3 444	3 462

Investoinnit

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttömaisuuden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Pääomamenojen tulo-rahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Lainanhoito

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1 - 2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Maksuvalmius

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Toimintakertomuksessa esitetään tase tilinpäätösvoodelta 2011 ja vuosilta 2010 ja 2009.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Tase (1.000 euroa)

	2011	2010	2009
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	20 278	19 726	18 172

Aineettomat hyödykkeet	2	8	20
Aineelliset hyödykkeet	13 245	12 693	11 131
Sijoitukset	7 031	7 026	7 021
Toimeksiantojen varat	34	52	93
Vaihtuvat vastaavat	4 923	3 551	2 903
Vaihto-omaisuus	49	17	16
Saamiset, pitkäaik.	35	35	35
Saamiset, lyhytaik.	1 331	1 184	1 721
Rahat ja pankkisaamiset	3 507	2 315	1 131
Yhteensä	25 235	23 329	21 168

VASTATTAVAA

Oma pääoma	14 407	11 943	10 858
Peruspääoma	8 651	8 651	8 651
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	3 293	2 207	1 360
Tilikauden yli-/alijäämä	2 464	1 085	847
Poistoero ja vapaaeht. varaukset	2 119	2 176	713
Poistoero	599	656	713
Vapaaeht. varaukset	1 520	1 520	
Toimeksiantojen pääomat	76	78	126
Valtion toimeksiannot	12	31	71
Lahjoitusrahastojen pääomat	2	1	1
Muut toimeksiantojen pääomat	62	46	54
Vieras pääoma	8 631	9 132	9 471
Pitkäaikainen	4 679	5 347	5 484
Lyhytaikainen	3 952	3 785	3 987
josta saadut ennakot		31	19
Yhteensä	25 235	23 329	21 168

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2011	2010	2009
Omavaraisuusaste, %	66,0	60,6	54,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	29,0	30,5	33,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	5 757	3 293	2 208
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 699	955	638
Lainakanta 31.12. 1.000 €	4 361	5 164	5 488
Lainakanta 31.12. €/asukas	1 288	1 498	1 585
Lainasaamiset 31.12. 1.000 €	3 342	3 427	3 509
Asukasmäärä	3 387	3 444	3 462

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus -% kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omava-

raisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä eivät vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainasaamisilla tarkoitetaan taseessa pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

2011

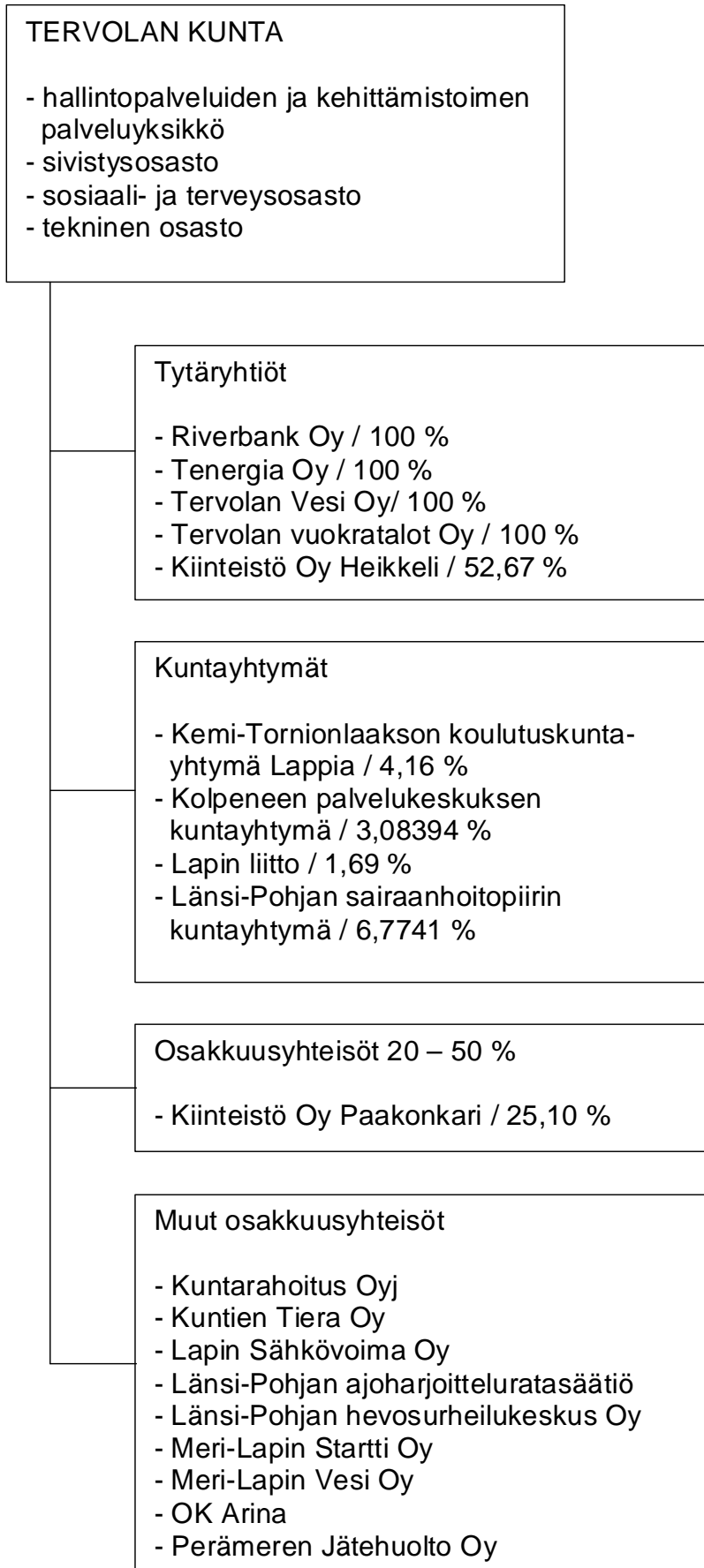
TULOT	1.000 €	%	MENOT	1.000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	8 847	28,4	Toimintakulut	27 295	90,5
Verotulot	10 379	33,3	Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	10 982	35,2	Korkokulut	127	0,4
Korkotulot	184	0,6	Muut rahoituskulut	144	0,5
Muut rahoitustuotot	489	1,6	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot			Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		
Pysyvien vastaavien			Pakoll.var.lisäys, vähennys		
hyödykkeiden luovutusvoitot			Pysyvien vastaavien		
Investoinnit			hyödykkeiden luovutustappiot		
Rahoitusosuudet investointeihin	34	0,11	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien luovutustulot	206	0,66	Investointimenot	1 721	5,7
Käyttöomaisuuden myyntivoitot			Käyttöomaisuuden myyntitappiot	63	0,2
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten väh.	85	0,3	Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			Pitkäaikaisten lainojen vähennys	802	2,7
Lyhytaikaisten lainojen lis.			Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lis.			Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	31 206	100	Kokonaismenot yhteensä	30 152	100

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot	31206	30152	1054
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos	138	1192	-1054

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

TERVOLA - KONSERNI

Yhdistelmä konsernitiilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä:

	Yhdistely konsernitiilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei-yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Kunnalliset liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	3	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiöt		
Kuntayhtymät	4	
Osakkuusyhteisöt		1
Muut omistusyhteisyhteisöt		9
Yhteensä	9	10

KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Kunnanvaltuusto on Tervola-konsernin toiminnan ylin ohjaaja, joka hyväksyy toiminnan yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet. Kunnanhallitus johtaa, seuraa ja valvoo Tervola-konsernin taloutta ja toimintaa.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt konserniohjeen 30.12.2003. Konserniohje ajantasaistetaan vuoden 2012 aikana.

Merkittävimpien kuntakonsernin tytäryhteisöjen tavoitteet sisältyvät kunnanvaltuuston vuosittain hyväksymään taloussuunnitelma- ja talousarvioasiakirjaan.

Osakkuusyhteisöjen ohjauksesta vastaa kunnanhallitus. Kukin hallintokunta huolehtii toimialaansa kuuluvan yhteisön toiminnan seuraamisesta.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan kirjallisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Kunnanhallitus ja -valtuusto käsittelevät erikseen kunnan kokonaan omistamien osakeyhtiöiden tilinpäätökset.

Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tervolan kuntakonsernin merkittävimmät yhteisöt ovat Tervolan kunta, kunnan kokonaan omistamat osakeyhtiöt Riverbank Oy, Tenergia Oy, Tervolan Vesi Oy ja Tervolan Vuokratalot Oy sekä Kiinteistö Oy Heikkeli.

Kunnanvaltuuston päätöksen mukaisesti Riverbank Oy on muutettu tuotteiden kehittä- ja markkinointiyhteyksestä kunnan elinkeinojen kehittämis-yhtiöksi, jonka kanssa kunta on solminut palvelusopimuksen. Tällä hetkellä palvelusopimus on voimassa vuosiksi 2011 - 2012. Kunnan koko-

naan omistamien yhtiöiden yhtiöjärjestykset on yhdenmukaistettu, soveltuvin osin tavoitteena on mahdollisimman yhdenmukainen ja selkeä rakenne.

Tervolan kunta tuottaa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut kunnan kokonaan omistamille osakeyhtiöille.

Vuoden 2011 aikana käynnistettiin selvitys kaukolämpötoiminnan, energiayhtiön ja vesi-yhtiön sekä vuokratalojen yhteistoiminnasta.

Konsernivalvonnan järjestäminen

Kunnanhallitus valvoo, että konserniyhteisöjen valvonta on järjestetty.

Konsernivalvonnan järjestämistä on selostettu myös toimintakertomuksen sisäisen valvonnan järjestämistä koskevassa kohdassa.

Kunnanjohtajalla tai hänen määräämällään on oikeus osallistua kunnan määräämisvallassa olevan tytäryhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen kokouksiin. Tilivuonna kunnanjohtaja on osallistunut kunnan kokonaan omistamien yhtiöiden hallitusten kokouksiin. Kunnanjohtaja on pyydettyäessä informoinut kunnanhallitusta konserniyhteisöjen toiminnasta ja taloudesta. Kunnanjohtaja toimii Riverbank Oy:n toimitusjohtajana.

Kunnan edustajia tytäryhteisöissä on tarvittaessa ohjeistettu omistajapolitiikan linjauksista.

Konsernivalvonnassa ei tilikaudella ole havaittu puutteita.

Tytäryhteisöjen raportointivelvoitetta tullaan muuttamaan niin, että jatkossa kunnan kokonaan omistamien yhtiöiden on raportoitava toiminnastaan ja taloudestaan neljännesvuosittain. Käytännössä yhtiöt ovat jo toimineetkin näin.

KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Kuntakonsernimääritelmä: Kuntakonserni on määritelty kuntalain 16 a §:ssä. konserni- käsitteellä kuvataan kunta -alalla kunnan tai kuntayhtymän määräysvallassa olevien yhteisöjen muodostama kokonaisuus. Määritelmä vastaa kirjanpitolain tarkoittamaa konsernia.

Konsernitase

Konsernisuhde perustuu Kirjanpitolain 1:5.1 §:n ja saman luvun 6 §:n mukaan määräysvaltaan toisessa yrityksessä.

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, joissa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Kunnalla on määräämisvalta muussa yhteisössä, kun sillä on

- enemmän kuin puolet yhteisön kaikkien osakkeiden, jäsenosuuksien tai yhtiöosuuksien tuottamasta äänimäärästä; tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen, yhdistyksen, säätiön tai niihin verrattavien sääntöjen nojalla oikeus nimittää tai erottaa enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan toimielimen jäsenistä taikka enemmistö sellaisen toimielimen jäsenistä, jotka nimittää hallitus; tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava määräämisvalta.

Emoyhteisö

Konsernitilinpäätöksen laativa kunta on kuntakonsernin emoyhteisö.

Tytäryhteisö

Kunnan tytäryhteisöllä tarkoitetaan niitä osakeyhtiöitä, yhdistyksiä ja muita yhteisöjä sekä säätiöitä, joissa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta. Määräämisvalta arvioidaan tosiasiallisten olosuhteiden perusteella.

Kunnan konsernitaseeseen on kuntakonserniin kuuluvina tytäryhteisöinä yhdistetty

- * Tervolan Vuokratalot Oy
- * Kiinteistö Oy Heikkeli
- * Riverbank Oy
- * Tenergia Oy
- * Tervolan Vesi Oy

Kuntayhtymä

Kuntayhtymä yhdistetään aina kunnan konsernitilinpäätökseen riippumatta siitä, mikä on kunnan osuus yhtymän varoista ja velvoitteista ja siitä, miten kunnan äänivaltaa on sopimuksilla rajoitettu.

Kuntayhtymistä konsernitaseessa ovat mukana

- * Lapin liitto
- * Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä
- * Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappia
- * Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Osakkuusyhteisö

Kuntakonsernin taloudelliseen asemaan saattaa olennaisesti vaikuttaa myös osakeyhtiö, yhdistys, muu yhteisö tai säätiö, jossa konserniyhteisöllä yksin tai yhdessä muiden samaan konserniin kuuluvien konserniyhteisöjen kanssa on merkittävä omistusosuus ja huomattava vaikutusvalta (osakkuusyhteisö). Osakkuusyhteisö merkitään konsernitaseeseen vain sen hankintamenona osakkeissa ja osuuksissa sekä lisätietoina liitetiedoissa.

Osakkuusyhteisöitä omistusosuus (20-50 %)

* Kiinteistö Oy Paakonkari

Muut osakkuusyhteisöt

- * Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy
- * Lapin Sähkövoima Oy
- * Kuntarahoitus Oyj
- * Meri-Lapin Startti Oy
- * Meri-Lapin Vesi Oy
- * Perämeren Jätehuolto Oy
- * Länsi-Pohjan ajoharjoitteluratasäätiö
- * OK Arina
- * Kuntien Tiera Oy

Konsernitilinpäätöksen sisältö

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen on sisällytettävä konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma myös edelliseltä tilikaudelta. Konsernitilinpäätöstä ensimmäistä kertaa laadittaessa vertailutietoa ei tarvitse esittää.

Konsernitilinpäätöksessä lasketaan yhteen konserniyhteisöjen yksittäiset tilinpäätökset vähentäen samalla yhteisöjen keskinäiset kirjanpitotapahtumat niin, että konsernitilinpäätökseen jäävät vain konserniyhteisöjen ulkopuolelle kohdistuvat kirjanpitotapahtumat. Tämä suoritetaan laske- malla yhteen konserniyhteisöjen tilinpäätökset ja samalla eliminoimalla yhtiöiden keskinäiset sisäiset liiketapahtumat.

Konserniyhteisöillä on tavallisesti keskinäisiä saamia ja velkoja. Kun tytäryhteisön tase yhdistetään kokonaisuudessaan emoyhtiön taseeseen, joudutaan keskinäiset saamiset ja velat eliminoimaan keskenään. Näin konsernitase osoittaa vain konsernin ulkopuoliset saamiset ja velat.

Konsernitilinpäätöksen tunnusluvut: Konsernituloslaskelman tunnusluvut

	2011	2010
Toimintatulot prosenttia toimintakuluista (%)	54,82 %	54,86 %
Vuosikate prosenttia poistoista (%)	245,80 %	249,53 %
Vuosikate euroa/asukas	1348,64 eur	1310,38 eur

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Investointien tulorahoitus, %	200,22 %	135,97 %
Lainahoitokate	3,08	2,62
Maksuvalmius Kassan riittävyys	44 päivää	30 päivää

Konsernitaseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	44 %	32 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	91,48 %	94,29 %
Lainakanta 31.12	13.246.553,10 eur	14.155.163,32 eur
Konsernin lainat euroa/asukas	3911,00 eur/asukas	4107,71 eur/asukas

Konsernin henkilöstömäärä

Kunnan ja tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden lukumäärä 31.12.2011	434 henkilöä	435 henkilöä
--	--------------	--------------

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELEMISEKSI

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallitus esittää tilikauden 2.407.317,01 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos	2.407.317,01 €
Poistoeron vähennys	56.593,89 €
Tilikauden ylijäämä	2.463.910,90 €

Kunnan taseessa oman pääoman edellisten tilikausien yli-/alijäämätilin saldo on 3.292.880,82 euroa ylijäämän puolella.

Kunnanhallitus esittää, että vuoden 2011 ylijäämä siirretään tilikauden yli-/alijäämän tilille. Edellisten vuosien tilikausien ylijäämäksi muodostuu siirron jälkeen 5.756.791,72 euroa.

TOIMENPITEET TALOUDEN TASAPAINOTTAMISEKSI

Kunnan talousarviota koskevassa 65 §:ssä on määräys, että taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (*toimenpideohjelma*), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (*alijäämän kattamisvelvollisuus*).

Vuoden 2011 tilinpäätös osoittaa kunnan talouden olevan tasapainossa. Voimassa olevan taloussuunnitelman mukaisesti kunnan talous on vuonna 2012 569.200 euroa ja vuonna 2013 315.700 euroa ylijäämäinen. Taloussuunnitteluvuonna 2014 talous olisi kääntymässä 244.500 euroa alijäämäiseksi.

Tervolan kunnan talous on suuresti riippuvainen valtion rahoituksesta, eikä talous kestä merkittäviä ennakoimattomia menoja ilman, että niiden kattamiseksi löytyy lisätuloja.

Jotta tasapainoinen talouskehitys voidaan turvata jatkosakin, tulee kunnanvaltuuston tarkastella kriittisesti kunnan toimintoja. Toimenpiteitä talouden pitämiseksi tasapainossa:

- Talouden tasapainottaminen edellyttää tulojen ja menojen pitämistä tasapainossa. Tämä edellyttää entistä tiiviimpää yhteistyötä kunnan eri hallinnonaloilta, toimielimiltä, luottamushenkilöiltä ja kunnan henkilöstöltä.
- Tulorahoituksen osalta tulee tarkastella sekä kunnallisvero- että kiinteistöveroprosentteja. Palveluista perittäviä maksuja korotetaan kustannustason nousua vastaavasti.
- Investointien määrä pidetään kunnan kantokyvyn mukaisena ja investointeja kohdennetaan entistä tarkemmin.
- Yhteistyötä naapurikuntien kanssa syvennetään. Uusia, ennakkoluulottomia, nykyiset hyvät palvelut turvaavia rakenteellisia ja toiminnallisia ratkaisuja tehdään siten, että ratkaisuista on sekä toiminnallista että taloudellista hyötyä kuntalaisille ja kunnalle.
- Resursseja suunnataan entistä enemmän elinkeinojen edistämiseen, yritystoiminnan kehittämiseen sekä työllisyyden lisäämiseen.

TALOUSARVION TALOUSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN VUONNA 2011

Talouden tavoite	Mittari	Varsinainen talousarvio	Toteutuminen
Tulorahoituksen riittävyys juoksevien menojen kattamiseen	Vuosikate	1,1 milj. €	3,3 milj. €
Tulorahoituksen riittävyys lainojen hoitamiseen	Lainanhoitokate	1,3	3,7
Vieraan pääoman määrä	Lainamäärä/asukas	1.635 €	1.288 €
Verotulojen kasvu	%	2,9 %	-0,8 %
Verotulojen osuus tulorahoituksesta	Verotulot %	36 %	35 %
Valtionosuuksien osuus tulorahoituksesta	Valtionosuudet %	37 %	36 %
Toimintatulot/toimintamenot	%	vähintään 28 %	32,4 %
Toimintakulut	Toimintakate/asukas	-5.940 €	-5.447 €

STRATEGINEN JOHTO Sisältää kunnanvaltuuston kokoustoiminnan ja seminaarit

TOIMINTA-AJATUS Hyvinvoinnin lisääminen tervolalaisen kulttuuriperinteen pohjalta maaseutuelämän myönteisiä mahdollisuuksia vahvistamalla. Hyvätasoiset kunnalliset palvelut turvataan ylläpitämällä vakaata talouspohjaa

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	Myönteinen Tervola-kuva ja vahva identiteetti Positiivinen väestökehitys Toimiva ja monipuolinen elinkeinorakenne	Julkisuuskuva Määritellyt vetovoimatekijät Mahdollistava ja elinkeinoelämä-lähtöinen päätöksenteko	Myönteinen uutisointi Tervolasta Väkiluku Elinkeino rakenne Työpaikkojen määrä	Myönteisten uutisten osuus 75 % Väkiluku 3500 Yritysten määrä kasvaa Työpaikkojen määrä kasvaa	Ei mitattu Väkiluku 3387 Uusia yrityksiä 13 Työpaikkojen määrä kasvanut
PROSESSIT JA RAKENTEET	Toimiva palvelurakenne Kuntalaisten osallisuutta edistävä päätöksenteko	Tarkoituksen mukainen organisaatio Monipuolinen yhteistyö Tiedottaminen Avoin päätöksentekokulttuuri	Nettokustannukset/asukas Äänestysprosentti	Nettokustannusten muutos/asukas alle Lapin keskiarvon Yhteistyö naapurikuntien kanssa syvenee Äänestysprosentti kasvaa	Nettokustannusten muutos/asukas 2009-2010 -3,67 %, Lapin ka. 4,5 % Yhteistyö syventynyt mm. maaseutuhal- linnossa, ympäristö- terveydenhuollossa Eduskuntavaalien äänestysprosentti 67 (v. 2007 vaaleissa 60,8 %)
TALOUS JA VOIMAVARAT	Tasapainoinen talous Verotulojen kasvu	Menojen kasvu alle tulojen kasvun Laitosinvestointien taloudellisuus Positiivinen väestökehitys Positiivinen yrityskehitys	Menojen kasvu alle Lapin keskiarvon Investointien takaisinmaksuaika Veroprosentti Verotulojen kasvu/asukas	Toimintatuotot/toimintamenot vähint. 28 % 20 v. Veroprosentit alle Lapin keskiarvon Verotulot säilyvät väh. ed. vuoden taso	Toimintatuotot/toimintamenot 32,4 % n. 20 v. Tulovero% 19,5 (ka. 20,04 %) Yleinen kiint.vero% 0,95 (ka. 1,08 %) Vak.as. kiint.vero% 0,50 (ka. 0,40 %) Verotulot laskivat 0,8 % edellisvuodesta
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY	Ammattitaitoisen työvoiman saata- vuus Hyvä strateginen johtaminen	Hyvä työnantaja- toiminta Kantavat strategi- set linjaukset	Kelpoisuusehdot täyttävät hakijat avoimiin työpaikkoihin Henkilöstön vaihtuvuus-%	Kaikkiin avoimiin työpaikkoihin kelpoisuusehdot täyttäviä hakijoita Suurin osa vaihtuvuudesta eläköitymisen kautta	Vakinaiset työpaikat täytetty kelpoisuus- ehdot täyttävillä hakijoilla Suurin osa vaihtuvuudesta eläköi- tymisen kautta

STRATEGINEN JOHTO

Ulkoinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-13 100	-9 802	-3 298	-8 961
Palvelujen ostot	-8 950	-8 502	-448	-9 892
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-450	-869	419	-589
Avustukset	-200		-200	
TOIMINTAKULUT	-22 700	-19 173	-3 527	-19 442
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-22 700	-19 173	-3 527	-19 442
TILIKAUDEN TULOS	-22 700	-19 173	-3 527	-19 442

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT	-22 700	-19 173	-3 527	-19 442
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-22 700	-19 173	-3 527	-19 442
LASKENNALLISET ERÄT		-447	447	-440
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-22 700	-19 620	-3 080	-19 882

KUNNANHALLITUS

Sisältää yleisjohton, henkilöstön, elinkeinojen kehittämisen ja julkisen liikenteen tulosalueet.

TOIMINTA-AJATUS

Kunnan väestöpohjan kasvattaminen toimeentulomahdollisuuksia luomalla aktiivisen elinkeino-, työllisyys- ja maapolitiikan avulla sekä hyvälaatuisten kunnallisten palvelujen edelleen kehittäminen ammattitaitoisin ja hyvinvoivan henkilöstön avulla tasapainoinen talouskehitys turvaten.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	<p>Riittävät palvelut kuntalaisten saavutettavissa</p> <p>Toimiva ja monipuolinen elinkeinorakenne</p> <p>Monipuolinen ja laajasti käytetty elinkeinopalvelu</p> <p>Haja-asutusalueilla asumisen mahdollistaminen</p>	<p>Resurssien oikea kohdentaminen</p> <p>Mahdollistava ja elinkeinoelämälähtöinen päätöksenteko</p> <p>Yritysoasaaminen</p> <p>Palveluiden joustava saatavuus</p>	<p>Nettomenot/asukas</p> <p>Työttömyysaste</p> <p>Asiakaspalaute</p> <p>Yritysten ja työpaikkojen määrän muutos</p> <p>Asiointireittien lukumäärä</p>	<p>Kustannukset alle Lapin keskiarvon</p> <p>Työttömyysaste 14 %, kunnan työllistämät 25 hlöä</p> <p>Yritysten määrä kasvaa kymmenellä, työpaikkojen määrä kasvaa kymmenellä</p> <p>Asiointikuljetusta laajennetaan kysynnän mukaan</p>	<p>Käyttötalouden nettokustannukset 141 euroa yli Lapin ka:n v. 2010</p> <p>Työttömyysaste 11,0 %, kunnan työllistämät 22 hlöä</p> <p>Uusia yrityksiä 13</p> <p>Yritysten ja työpaikkojen määrä kasvanut</p> <p>Asiointikuljetukset ennallaan</p>
PROSESSIT JA RAKENTEET	<p>Toimiva palvelurakenne</p> <p>Kuntalaisten osallisuutta edistävä avoin päätöksentekokulttuuri</p> <p>Selkeä johtamisjärjestelmä</p> <p>Kattava runkoliikenneverkko ja asiointiliikenteen tarjonta</p> <p>Yrittäjyyden yleisten edellytysten kehittäminen</p>	<p>Monipuolinen yhteistyö</p> <p>Oikea-aikainen ja ajatasainen tiedottaminen</p> <p>Hyvä perehdyttämisen Organisaatio-tuntemus</p> <p>Aikataulujen yhteen sovittaminen</p> <p>Yrityskäyttöön sopivat toimitilat</p> <p>Vapaat teollisuus- ja liiketontit</p>	<p>Yhteistyöhankkeet</p> <p>Kuntalaispalautteet</p> <p>Perehdytystoimet</p> <p>Esimieskoulutus</p> <p>Odotusajat</p> <p>Vuokrausaste</p> <p>Vapaat tontit</p> <p>Yhteistyö yrittäjien kanssa</p>	<p>Yhteistoimintamahdollisuuksien selvittäminen naapurikuntien kanssa</p> <p>Selvitykset palveluiden organisoinnista</p> <p>Palautejärjestelmän kehittäminen</p> <p>Viestintäohje käyttöön</p> <p>Esimieskoulutukseen osallistuminen 90 %</p> <p>Eri palvelumuotojen yhteistoiminnan kehittäminen</p> <p>Vuokra-aste 85%</p> <p>Kaavoitettuja, vapaita houkuttelevia tontteja tarjolla</p> <p>Yrittäjätapaamiset 2 krt</p>	<p>Maaseutuhallinto</p> <p>Ympäristöterveydenhuolto</p> <p>Selvitykset ruoka- ja siivouspalveluista sekä yhtiöiden yhteistoiminnasta</p> <p>Palautejärjestelmän kehittäminen siirtynyt Viestintäohje otettu käyttöön</p> <p>Esimieskoulutusta ei järjestetty</p> <p>Työhyvinvointikoulutus järjestettiin</p> <p>Linjaliikennettä täydennetty asiointikuljetuksilla</p> <p>Vuokra-aste 90 %</p> <p>Kaavoitettuja, vapaita tontteja tarjolla, tontit tonttipörssissä</p> <p>Yrittäjätapaamisia 2 kpl</p>

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
TALOUS JA VOIMAVARAT	Tasapainoinen talous	Palveluiden järkevä hinnoittelu Palvelujen järjestäminen tehokkaasti ja taloudellisesti	Palvelun hinta/todellinen kustannus Tilinpäätös	Omatuotantokustannusten selvittäminen aloitettu Yhteistyömahdollisuuksien selvittäminen naapurikuntien kanssa Talousarvion toteutuma	Omatuotantokustannusten alentaminen aloitettu Kuntajakoselvitys Maaseutuhallinto Vuosikate yli ennakoitun, tilikauden tulos positiivinen
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY	Osaava ja ammattitaitoinen oppiva henkilöstö Hyvinvoiva, työkykyinen henkilöstö	Hyvä työnantajatoiminta Kannustava työilmapiiri Työmotivaatio	Ajanmukainen koulutus ja riittävä täydennyskoulutus Työilmapiirikyselyn tulos Kehityskeskustelujen suoritus-%	Koulutussuunnitelmien laadinnan aloittaminen Työilmapiiriä kehittävät toimet aloitettu Kehityskeskustelut 100 %	Laadintaa jatkettu Työilmapiirikyselyn 2011 tuloksia tarkasteltu Erilaisia kehittämistoimia aloitettu Kehityskeskustelujen määrä lisääntynyt

ARVIO KOKONAISONNISTUMISESTA

Kunnan taloudenhoito toteutui hyvin.

- Alkuvuoden heikompi verotulokehitys korjaantui tilivuoden aikana.
- Toimintatuotot kasvoivat 0,6 %:a edellisvuodesta. Toimintakulujen kasvu oli 1,9 %:a edellisvuodesta.
- Kunnan velan määrä laski, maksuvalmius parani oleellisesti.

Investointien toteutus ajoittui oikeaan aikaan.

Yhteistyö kunnan ja elinkeino-yhtiön kanssa vakiintui.

Kertomusvuonna jatkettiin Tervolan kuntastrategiatyötä.

Keväällä 2011 toteutetun henkilöstön työilmapiirikyselyn perusteella työilmapiirin ja työtyytyväisyyden koetaan kohentuneen.

Järjestettiin kunnan koko henkilöstölle suunnattu työhyvinvointikoulutus.

Kunta oli mukana Meri-Lapin viiden kunnan kuntajakoselvityksessä. Kunnanvaltuusto otti tammikuussa 2011 kielteisen kannan kuntajakoselvittäjän ehdotukseen kuntien yhdistymisestä.

YLEISJOHTO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	127 600	135 213	-7 613	144 839
Maksutuotot	9 400	16 592	-7 192	10 264
Tuet ja avustukset	195 000	235 805	-40 805	260 849
TOIMINTATUOTOT	332 000	387 609	-55 609	415 952
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-960 700	-962 744	2 044	-933 596
Palvelujen ostot	-669 500	-659 367	-10 133	-654 533
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 550	-34 381	3 831	-27 185
Avustukset	-38 200	-36 125	-2 075	-26 815
Muut toimintakulut	-6 850	-5 650	-1 200	-5 050
TOIMINTAKULUT	-1 705 800	-1 698 267	-7 533	-1 647 179
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 373 800	-1 310 658	-63 142	-1 231 227
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 600	-8 841	1 241	-10 216
Poistot ja arvonalentumiset	-7 600	-8 841	1 241	-10 216
TILIKAUDEN TULOS	-1 381 400	-1 319 499	-61 901	-1 241 443

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	364 000	399 620	-35 620	446 878
TOIMINTAKULUT	-1 707 800	-1 698 675	-9 125	-1 649 563
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-1 343 800	-1 299 054	-44 746	-1 202 685
Poistot ja arvonalentumiset	-7 600	-8 841	1 241	-10 216
LASKENNALLISET ERÄT		137 480	-137 480	110 508
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 351 400	-1 170 416	-180 984	-1 102 393

HENKILÖSTÖ

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	1 500	2 700	-1 200	2 613
Maksutuotot		15	-15	562
Tuet ja avustukset	26 000	37 998	-11 998	41 362
Muut toimintatuotot	1 000	1 690	-690	1 711
TOIMINTATUOTOT	28 500	42 403	-13 903	46 248
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-114 500	-104 219	-10 281	-107 907
Palvelujen ostot	-28 400	-29 516	1 116	-36 203
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 000	-3 856	-1 144	-6 207
Muut toimintakulut		-241	241	-321
TOIMINTAKULUT	-147 900	-137 831	-10 069	-150 637
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-119 400	-95 428	-23 972	-104 389
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-800	-846	46	-997
Poistot ja arvonalentumiset	-800	-846	46	-997
TILIKAUDEN TULOS	-120 200	-96 274	-23 926	-105 386

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	28 500	42 403	-13 903	46 248
TOIMINTAKULUT	-226 900	-211 367	-15 533	-223 378
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-198 400	-168 964	-29 436	-177 130
Poistot ja arvonalentumiset	-800	-846	46	-997
LASKENNALLISET ERÄT		71 085	-71 085	70 763
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-199 200	-98 725	-100 475	-107 364

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	12 000	25 753	-13 753	19 618
Maksutuotot	16 000	21 940	-5 940	18 353
Tuet ja avustukset	71 000	115 720	-44 720	115 251
Muut toimintatuotot		2 147	-2 147	
TOIMINTATUOTOT	99 000	165 561	-66 561	153 222
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-67 900	-157 862	89 962	-145 067
Palvelujen ostot	-318 000	-263 126	-54 874	-242 540
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-38 300	-5 022	-33 278	-23 094
Avustukset	-28 000	-29 798	1 798	-26 319
Muut toimintakulut	-200	-20	-180	-1 484
TOIMINTAKULUT	-452 400	-455 827	3 427	-438 504
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-353 400	-290 266	-63 134	-285 281
TILIKAUDEN TULOS	-353 400	-290 266	-63 134	-285 281

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	99 000	166 616	-67 616	154 236
TOIMINTAKULUT	-455 400	-461 281	5 881	-446 817
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-356 400	-294 665	-61 735	-292 581
LASKENNALLISET ERÄT		-37 804	37 804	-32 697
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-356 400	-332 469	-23 931	-325 279

JULKINEN LIIKENNE

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Tuet ja avustukset	3 500	6 692	-3 192	4 947
TOIMINTATUOTOT	3 500	6 692	-3 192	4 947
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-45 400	-30 006	-15 394	-29 659
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-900	-467	-433	
TOIMINTAKULUT	-46 300	-30 473	-15 827	-29 659
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-42 800	-23 781	-19 019	-24 712
TILIKAUDEN TULOS	-42 800	-23 781	-19 019	-24 712

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	3 500	6 692	-3 192	4 947
TOIMINTAKULUT	-46 300	-30 473	-15 827	-29 659
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-42 800	-23 781	-19 019	-24 712
LASKENNALLISET ERÄT		-2 892	2 892	-2 661
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-42 800	-26 673	-16 127	-27 374

TARKASTUSTOIMI

Tarkastustoimi sisältää kunnan tilien ja hallinnon tarkastuksen sekä koko kuntakonsernin tilintarkastuksen yhteensovittamisen. Tulosalueen toimintamenot syntyvät tarkastuslautakunnan kokoustoiminnasta ml. koulutus ja JHTT -tilintarkastajan tekemästä varsinaisesta tarkastustyöstä.

Kuntalain hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien säännösten mukaan hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat valtuuston päätettävät asiat valmistelee kunnanhallituksen sijasta tarkastuslautakunta, johon kuuluu viisi jäsentä. Tervolassa tarkastuslautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi valitaan valtuutetuista tai varavaltuutetuista. Vuosien 2009 - 2012 tilien ja hallinnon tarkastusyhteisönä toimii Pohjolan tilintarkastustoimisto Oy ja vastuunalaisena tilintarkastajana JHTT -tilintarkastaja Rauno Lohi.

Tarkastustoiminnalla varmistetaan kunnan hallinnon ja taloudenhoidon laillisuus ja tuloksellisuus, sisäisen valvonnan toimivuus, kirjanpidon ja muun laskentatoimen sekä tilinpäätöksen ja keskeisen talous- ja tulosinformaation oikeellisuus ja riittävyys sekä varat ja velat.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastuslautakunnan työ on painottunut kunnan toimintojen seuraamiseen, perehtymiseen toimialoihin ja vierailuihin työpisteissä. Tarkastuslautakunnan työ on vakiintumassa toimialojen toiminnallisten tavoitteiden ja talouden

seurantaan. Lautakunnan kokousten yhteydessä on kirjallisen aineiston tarkastelun lisäksi kuultu ao. viranhaltijoita ja työntekijöitä sekä luottamushenkilöitä. Toiminnallisten tavoitteiden määrittely ja toteutumisen seuranta on nousnut etusijalle tarkastustyössä ja kokoustoiminnassa. Lautakunta on lisäksi kuullut kuntakonsernin toimihenkilöitä ja hallintoa.

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt toimikaudekseen arviointisuunnitelman.

Lautakunta antaa kunnanvaltuustolle erillisen arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tarkastustoiminnan tavoitteeksi asetettiin, että tilintarkastuksen kustannukset eivät ylitä vastaavan kokoisten kuntien kustannuksia euroa/asukas. Tavoitteeksi asetettiin tarkastuskustannukset/asukas, joiden tuli olla enintään 5,80 euroa.

Yleisestä sitovuudesta vuoden 2011 talousarviossa on määräys, jonka mukaan käyttötalousoosan määrärahat ja tuloarviot ovat sitovia valtuustoon nähden bruttomääräisinä.

Toteutuneet kustannukset vuonna 2011 olivat 9.874 euroa ja 2,92 euroa/asukas.

Tarkastuslautakunta piti tilinpäätösvuonna 5 kokousta.

TARKASTUSTOIMI

Ulkoinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-2 700	-1 319	-1 381	-1 541
Palvelujen ostot	-17 200	-8 493	-8 707	-10 722
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-100	-62	-38	-60
Muut toimintakulut				-16
TOIMINTAKULUT	-20 000	-9 875	-10 125	-12 338
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20 000	-9 875	-10 125	-12 338
TILIKAUDEN TULOS	-20 000	-9 875	-10 125	-12 338

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT	-20 000	-9 875	-10 125	-12 471
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-20 000	-9 875	-10 125	-12 471
LASKENNALLISET ERÄT		-1 882	1 882	-1 918
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-20 000	-11 757	-8 243	-14 389

**KESKUSVAALI-
LAUTAKUNTA**

Sisältää valtiollisten, EU- ja kunnallisvaalien järjestämisen.

TOIMINTA-AJATUS

Vaalien järjestäminen keskusvaalilautakunnan, yhden vaalilautakunnan ja yhden vaalitoimikunnan avulla. Kunta muodostaa yhden äänestysalueen.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	Demokratian toteutuminen poliittisen järjestelmän kautta Ennakoäänestykseen aktivointi	Äänestysaktiivisuus Tiedotus Vaalikuljetus	Äänestysprosentti	Mahdollisimman korkea äänestysprosentti, joka ylittää v. 2007 eduskuntavaalien äänestysprosentin (60,8 %)	Äänestysprosentti 67 % (Suomessa asuvat)
PROSESSIT JA RAKENTEET	Ennakoäänestyksen järjestäminen Laitos- ja kotiäänestyksen järjestäminen Vaalipäivän äänestyksen järjestäminen	Tiedottaminen äänestysmahdollisuuksista	Ennakoäänestys-% Äänestäjien lukumäärä Äänestysprosentti	Mahdollisimman korkea ennakoäänestys%, runsas koti- ja laitosäänestys ja vilkas vaalipäivän äänestys	ennakoäänestys% 41 % kotiäänestäjät: 24 äänestäjää laitosäänestäjät: 20 äänestäjää vaalipäivä 26 %
TALOUS JA VOIMAVARAT	Ennakoäänestyksen ja vaalipäivän äänestyksen järjestäminen annetuilla talousresursseilla	Vaalien järjestäminen taloudellisesti ja kattavasti	Kokonaiskustannukset vaalien toimittamisesta	Valtion korvaus kattaa 50 % äänestyskuluista	Valtion korvaus kattoi 61 % äänestyskuluista
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY	Motivoituneet ja ammattitaitoiset vaalitoimitsijat ja aktiiviset luottamushenkilöt	Koulutus	Koulutukseen osallistujat	Koulutukseen osallistuminen	Sihteeri ja vaalitoimitsijat osallistuivat oikeusministeriön harjoituksiin.

VAALIT

Ulkoinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Tuet ja avustukset	5 200	5 138	62	
TOIMINTATUOTOT	5 200	5 138	62	
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-6 900	-7 505	605	
Palvelujen ostot	-1 700	-1 154	-546	-1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-800	-1 944	1 144	-820
Muut toimintakulut		-21	21	
TOIMINTAKULUT	-9 400	-10 623	1 223	-821
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 200	-5 486	1 286	-821
TILIKAUDEN TULOS	-4 200	-5 486	1 286	-821

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	5 200	5 138	62	
TOIMINTAKULUT	-9 400	-10 707	1 307	-838
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 200	-5 569	1 369	-838
LASKENNALLISET ERÄT		-520	520	-189
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 200	-6 088	1 888	-1 027

**MAASEUTU-
LAUTAKUNTA**

Sisältää maaseutulautakunnan toiminnan ja maataloustukihallinnon yhteistoiminta-alueella. Yhteistoiminta-alue käsittää Simon, Keminmaan, Tervolan ja Ranuan kunnat sekä Tornion, Kemin ja Rovaniemen kaupungit. Sisältää myös lomatoiminnan hallinnon sekä lomituspalvelut paikallisyksikön alueella. Paikallisyksikön alue käsittää Keminmaan, Ranuan, Simon ja Tervolan kunnat sekä Kemin ja Rovaniemen kaupungit.

TOIMINTA-AJATUS

Maaseutuelinkeinot antaa maaseutuyrittäjille monipuolisia ja laadukkaita palveluja. Tervolan kunnan hallinnoima lomituspalveluyksikkö on arvostettu ja luotettava lomituspalvelujen tuottaja

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	Asiakaskeskeinen toiminta	Riittävä ja ammattitaitoien henkilöstö	Lomituspäivien määrä	19 000	18778
	Rakenteellinen kehittyminen	Tiedottaminen	Asiakaspalaute	Tehokas ja ajantasainen tiedottaminen	Toteutui
	Vahvan perusmaatalouden edellytysten turvaaminen	Investointeja tukvien avustusten kohdentaminen	Uusien tuotantorakennusten määrä		2
PROSESSIT JA RAKENTEET	Lomituspalvelujen korkea laatu	Toimiva, tarkoituksenmukainen tehtävienjako	Asiakaspalaute	Osaamiskartoituksen hyödyntäminen	Toteutui osittain
	Palvelujen tehokkuus ja saatavuus	Hyvä työvälineet	Hallinnon aiheuttamien takaisinperintöjen määrä	0	0
TALOUS JA VOIMAVARAT	Kustannustehokkuus	Toiminta- ja talussuunnitelman säistäminen	Tilinpäätös	Talous tasapainossa	Toteutui
	Avustusmäärärahojen kohdentuminen tämän päivän maaseutuelinkeinojen tarpeisiin	Riittävät taloudelliset resurssit	Avustusmäärärahojen käyttö	100 %	124 % (Maisemanhoitohanke+SPV-hanke)
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY (henkilöstö)	Osaamistarpeiden ennakointi ja kohdentaminen	Tarkoituksenmukainen täydennyskoulutus	Osaamisen ylläpitäminen	Henkilökohtaiset tavoitteet	Toteutui osittain

ARVIO KOKONAISONNISTUMISESTA

Kokonaisuutena tulosalueen talousarvion toteutuma osoittaa, että tulot alittuivat 50.183 eurolla ja menot alittuivat 22.734 eurolla.

Tervolan kunnan hallinnoima yhteistoiminta-alue aloitti toimintansa koko laajuudessaan 1.4.2011. Alueeseen kuuluvat Kemin, Rovaniemen ja Tornion kaupungit sekä Keminmaan, Ranuan, Simon ja Tervolan kunnat. Yhteensä tällä alueella on lähes 800 tilaa tuenhakijana.

Tällaisten suurten hallintoyksiköiden perustamisella turvataan EU-lainsäädännön vaatimusten täytyminen sekä pyritään kehittämään maaseutuhallinnon tehtävien hoitoa kunnissa. Riittävän suurilla yksiköillä saadaan turvattua EU:n vaatimien tehtävien, hakemusten käsittelyn, sitoumuskäsittelyn ja maksajaviranomais- sekä takaisinperintä-tehtävien eriyttäminen.

Yhteistoiminta-alueen päätoimipiste on Tervolan maataloustoimisto ja sivutoimipisteet Simossa, Torniossa, Ranualla ja Rovaniemellä.

Tervolan kunnan kautta maksetut EU- ja kansalliset tuet maksettiin ajallaan kaikille tuenhakijoille.

Lomituspalvelut:

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena hyvin. Liki kaikkiin lomituspyyntöihin pystyttiin osoittamaan lomittaja.

Tilakohtaisia palvelusuunnitelmia ei tehty suunnitellun mukaisesti.

Vuosilomalomitus ja sijaisapulomitus toteutuivat lain mukaisesti.

Sijaisaputuotot eivät kertyneet talousarviossa ennakoidun mukaisesti.

Vuoden aikana ostettiin palveluja ulkopuolisilta palveluntuottajilta ennakoitua enemmän.

Lomittajien täydennyskoulutuksessa painopisteenä oli ammatillinen koulutus, myös työhyvinvointiin kiinnitettiin huomiota.

Vuonna 2011 otettiin käyttöön osaamiskartoitukseen perustuva palkkahinnoittelu.

Maataloustuottajien eläkelaitos teki tarkastuksen paikallisyksikköön 7.12.2011.

Vuoden aikana lomitettiin 18778 lomituspäivää, vähennystä vuoteen 2010 oli 1838 pv.

Lomaan oikeutettuja yrittäjiä paikallisyksikön alueella oli 319, vähennystä vuoteen 2010 oli 23.

MAASEUTUELINKEINOT

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	240 000	241 909	-1 909	240 926
Maksutuotot	281 800	229 648	52 152	99 553
TOIMINTATUOTOT	521 800	471 557	50 243	340 479
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-436 500	-397 125	-39 375	-287 586
Palvelujen ostot	-27 000	-26 579	-421	-21 293
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 600	-18 042	10 442	-10 297
Avustukset	-22 000	-27 337	5 337	-21 865
Muut toimintakulut	-5 000	-6 223	1 223	-3 708
TOIMINTAKULUT	-498 100	-475 306	-22 794	-344 748
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	23 700	-3 750	27 450	-4 269
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-600	-315	-285	-302
Poistot ja arvonalentumiset	-600	-315	-285	-302
TILIKAUDEN TULOS	23 100	-4 064	27 164	-4 571

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	521 800	471 557	50 243	340 479
TOIMINTAKULUT	-506 100	-475 900	-30 200	-349 845
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	15 700	-4 343	20 043	-9 366
Poistot ja arvonalentumiset	-600	-315	-285	-302
LASKENNALLISET ERÄT		-84 202	84 202	-69 029
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	15 100	-88 861	103 961	-78 698

LOMATOIMI

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	4 230 000	4 384 600	-154 600	4 347 338
Maksutuotot	540 000	533 375	6 625	586 647
Tuet ja avustukset		32 047	-32 047	32 783
Muut toimintatuotot		8 945	-8 945	1 950
TOIMINTATUOTOT	4 770 000	4 958 968	-188 968	4 968 718
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-3 950 000	-4 005 008	55 008	-4 002 744
Palvelujen ostot	-625 000	-724 842	99 842	-708 835
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 000	-28 030	3 030	-31 044
Avustukset	-170 000	-181 882	11 882	-203 600
Muut toimintakulut		-3	3	
TOIMINTAKULUT	-4 770 000	-4 939 765	169 765	-4 946 224
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ		19 203	-19 203	22 494
TILIKAUDEN TULOS		19 203	-19 203	22 494

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	4 770 000	4 958 968	-188 968	4 968 718
TOIMINTAKULUT	-4 770 000	-4 944 148	174 148	-4 950 732
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ		14 820	-14 820	17 986
LASKENNALLISET ERÄT		-14 775	14 775	-17 986
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ		44	-44	0

**TEKNINEN
LAUTAKUNTA**

Teknisen toimen päävastuualue sisältää teknisen johdon, yleisten alueiden, kiinteistöjen, asumisen, lämpökeskuksen, kaavoitus ja ympäristö sekä tukipalvelukeskus tulosalueet.

TOIMINTA-AJATUS

Tekninen toimi huolehtii kunnan rakennetun ympäristön toimivuudesta, ympäristön tarkoituksenmukaisesta käytöstä, edistää rakentamista, toimivan yhdyskuntarakenteen kehittämistä, terveellisen ja turvallisen ja asuin- ja elinympäristön muodostumista

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	<p>1. Laadukkaat ja laaja-alaiset ja kustannustehokkaat tekniset palvelut</p> <p>2. Laadukkaat ja riittävät rakentamismahdollisuudet asunto- ja teollisuustuotannolle</p> <p>3. Hyvä rakennetun ympäristön tila</p>	<p>Palvelujen taso</p> <p>Suunnittelun- ja rakentamisen laatu</p> <p>Valvonnan ja ohjauksen laatu</p> <p>Tonttitarjonta</p>	<p>Palvelujen laatutaso</p> <p>Kustannustehokkuus</p> <p>Maanhankinta ja kaavoitus</p>	<p>Laatutasomääritykset tulosyksiköille ja investointikohteille</p> <p>Kustannustehokkuusluvut koko päävastuualueelle</p> <p>Vapaita teollisuustontteja 10 ha</p> <p>Vapaita asuntontteja 30 kpl</p> <p>Suunnitelmat ympäristöhankkeista</p>	<p>Tiet ja kadut</p> <p>Kaukolämpö</p> <p>Investoinnit</p> <p>Kiinteistöille €/m²</p> <p>Kaukolämmölle €/MWh</p> <p>15,0 ha</p> <p>56</p> <p>Suunnittelu käynnist.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keskustie - Kiviaho - Koulukesk. ymp.
PROSESSIT JA RAKENTEET	<p>Oikein mitoitettut ja kohdennetut resurssit</p> <p>Kustannusvastaavuus</p> <p>Seudullinen yhteistyö</p>	<p>Selkeä ja tehokas hallintojärjestelmä ja toimintojen johtaminen</p> <p>Kustannusten kohdistuvuus</p>	<p>Palvelutarjonnan muutokset</p>	<p>Kunnan omaa palvelutarjontaa täydentävät liiketoimintayksiköt ja ostopalveluina hankittava palvelutarjonta</p>	<p>Oman palvelutarjonnan ja ostopalvelujen oikea suhde</p> <p>Ostopalveluina:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakennusurakat - Polttoainehuolto - Konetyöt - Erikoisammattityöt
TALOUS JA VOIMAVARAT	<p>Palveluiden ja toimintojen oikea taksarakenne ja tasapainoinen talous</p> <p>Toimintojen ylläpidon kustannustehokkuus</p>	<p>Hyvä suunnitelmien taso</p> <p>Kustannuksia alentava peruskorjaustoiminta ja ylläpito</p>	<p>Hankkeet</p> <p>Kustannustaso</p>	<p>10</p> <p>Valtakunnallinen keskitaso</p>	<p>21</p> <p>Keskitaso</p>
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY (henkilöstö)	<p>Mielekäs työ</p> <p>Oikein mitoitettut vastuut</p>	<p>Selkeä organisaatio</p> <p>Yhteistyökyky</p> <p>Kannustava työyhteisö</p>	<p>Tyytyväisyys</p>	<p>Tyytyväisyys 70%</p>	<p>Kiinteistöhuollon henkilöstön palkitseminen työyhteisön taholta</p>

ARVIO KOKONAISONNISTUMISESTA

- Tekninen toimi saavutti pääosin asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.
- Toimintatuotot ylittyivät 43 830 € ja toimintakulut 11 277 €, toimintakate parani 32 553 €
- Toimintatapojen muutosten ja kilpailutuksen kautta on haettu edelleen tehokkuutta ja kustannussäästöjä.
- Terveyskeskuksen avohoitotilojen v. 2009 käynnistynyt peruskorjaus/laajennushankeen 2- ja 3-vaiheet valmistuivat.
Kustannusarvio v. 2009 4 084 404 €, talousarviomäärärahat 4 556 000 €, toteutuma 4 403 428 €
- Louen koulun lähiliikuntapaikka valmistui
- Aloitettiin koulukeskuksen ympäristön kehittämiseen sekä urheilukentän huoltorakennuksen laajentamiseen ja tenniskentän korjaamiseen liittyvien suunnitelmien laatiminen
- Kirkonkylän kuntorata/latu-uran suunnittelua ei käynnistetty kaavoituksen keskeneräisyyden vuoksi
- Kaavateitä peruskorjattiin ja päällystettiin 240 170 €:lla
- Aloitettiin Keskustien taajamajärjestelyjen suunnittelu yhteistyössä Lapin ELY-keskuksen kanssa
- Ruokahuollon ja siivouspalveluiden uudelleen organisointityö käynnistyi
- Alueellinen yhteistyö ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan sektorilla aloitti toimintansa.
- Varevaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava valmistui
- Käynnistettiin rakennusjärjestyksen uudistamistyö.
- Kaukolämpötuotanto v. 2011 oli n. 9 368 MWh
- Rakennusohjelman investointien toteutuma 101,4 %

TEKNINEN JOHTO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	26 000	30 898	-4 898	12 828
Maksutuotot		1 275	-1 275	
TOIMINTATUOTOT	26 000	32 173	-6 173	12 828
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-131 700	-141 683	9 983	-128 563
Palvelujen ostot	-10 400	-14 469	4 069	-7 984
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 000	-4 102	-898	-1 975
Muut toimintakulut	-5 000	-4 866	-134	-2 383
TOIMINTAKULUT	-152 100	-165 120	13 020	-140 905
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-126 100	-132 947	6 847	-128 077
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-200	-997	797	-4 711
Poistot ja arvonalentumiset	-200	-997	797	-4 711
TILIKAUDEN TULOS	-126 300	-133 944	7 644	-132 788

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	26 000	32 173	-6 173	16 498
TOIMINTAKULUT	-154 100	-166 100	12 000	-142 817
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-128 100	-133 926	5 826	-126 319
Poistot ja arvonalentumiset	-200	-997	797	-4 711
LASKENNALLISET ERÄT		-6 064	6 064	-2 592
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-128 300	-140 987	12 687	-133 622

YLEISET ALUEET

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot		276	-276	359
Maksutuotot	300	300		300
TOIMINTATUOTOT	300	576	-276	659
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-40 600	-37 996	-2 604	-46 977
Palvelujen ostot	-70 700	-102 210	31 510	-100 898
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 600	-42 773	13 173	-25 645
Avustukset	-12 600	-11 786	-814	-11 344
Muut toimintakulut		-463	463	
TOIMINTAKULUT	-153 500	-195 228	41 728	-184 863
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-153 200	-194 651	41 451	-184 204
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-139 000	-157 777	18 777	-170 887
Poistot ja arvonalentumiset	-139 000	-157 777	18 777	-170 887
TILIKAUDEN TULOS	-292 200	-352 428	60 228	-355 091

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	300	576	-276	659
TOIMINTAKULUT	-153 500	-195 228	41 728	-184 863
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-153 200	-194 651	41 451	-184 204
Poistot ja arvonalentumiset	-139 000	-157 777	18 777	-170 887
LASKENNALLISET ERÄT		-33 362	33 362	-24 004
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-292 200	-385 791	93 591	-379 095

KIINTEISTÖT

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	23 300	37 880	-14 580	24 089
Maksutuotot		4 367	-4 367	3 960
Tuet ja avustukset		900	-900	
Muut toimintatuotot	526 700	571 421	-44 721	610 947
TOIMINTATUOTOT	550 000	614 568	-64 568	638 995
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-323 300	-305 630	-17 670	-308 337
Palvelujen ostot	-255 300	-163 952	-91 348	-207 540
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-406 600	-504 193	97 593	-385 483
Muut toimintakulut	-70 000	-60 343	-9 657	-54 583
TOIMINTAKULUT	-1 055 200	-1 034 119	-21 081	-955 942
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-505 200	-419 551	-85 649	-316 947
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-445 800	-452 046	6 246	-446 247
Poistot ja arvonalentumiset	-445 800	-452 046	6 246	-446 247
TILIKAUDEN TULOS	-951 000	-871 597	-79 403	-763 194

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	552 000	617 942	-65 942	640 722
TOIMINTAKULUT	-1 257 200	-1 248 413	-8 787	-1 180 129
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-705 200	-630 471	-74 729	-539 407
Poistot ja arvonalentumiset	-445 800	-452 046	6 246	-446 247
LASKENNALLISET ERÄT		7 712	-7 712	27 429
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 151 000	-1 074 805	-76 195	-958 225

LÄMPÖKESKUS

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	250 000	222 813	27 187	245 684
Muut toimintatuotot				772
TOIMINTATUOTOT	250 000	222 813	27 187	246 456
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-28 000	-27 778	-222	-21 948
Palvelujen ostot	-16 000	-44 570	28 570	-22 979
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-230 000	-197 549	-32 451	-282 691
Muut toimintakulut	-1 400		-1 400	
TOIMINTAKULUT	-275 400	-269 897	-5 503	-327 618
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-25 400	-47 084	21 684	-81 162
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot				128
Rahoitustuotot ja -kulut				128
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-93 700	-99 431	5 731	-98 283
Poistot ja arvonalentumiset	-93 700	-99 431	5 731	-98 283
TILIKAUDEN TULOS	-119 100	-146 515	27 415	-179 317

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	453 000	437 320	15 680	470 522
TOIMINTAKULUT	-275 400	-269 897	-5 503	-327 618
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	177 600	167 423	10 177	142 904
Poistot ja arvonalentumiset	-93 700	-99 431	5 731	-98 283
LASKENNALLISET ERÄT		-31 339	31 339	-26 731
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	83 900	36 653	47 247	17 890

KAAVOITUS JA YMPÄRISTÖ

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-4 200	-627	-3 573	
Palvelujen ostot	-113 000	-67 709	-45 291	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 000		-3 000	
Muut toimintakulut	-200		-200	
TOIMINTAKULUT	-120 400	-68 336	-52 064	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-120 400	-68 336	-52 064	0
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 600	-6 603	3	
Poistot ja arvonalentumiset	-6 600	-6 603	3	
TILIKAUDEN TULOS	-127 000	-74 939	-52 061	0

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT	-120 400	-68 342	-52 058	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-120 400	-68 342	-52 058	0
Poistot ja arvonalentumiset	-6 600	-6 603	3	
LASKENNALLISET ERÄT		-1 550	1 550	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-127 000	-76 495	-50 505	0

TUKIPALVELUKESKUS

Ulkoinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-9 700	-9 122	-578	
Palvelujen ostot		-219	219	
TOIMINTAKULUT	-9 700	-9 341	-359	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 700	-9 341	-359	0
TILIKAUDEN TULOS	-9 700	-9 341	-359	0

Ulkoinen/Sisäinen

01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT	-9 700	-9 341	-359	
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-9 700	-9 341	-359	0
LASKENNALLISET ERÄT		-25	25	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 700	-9 366	-334	0

**KOULUTUS-
LAUTAKUNTA**

Sisältää sivistystoimen johdon, peruskoulutuksen, toisen asteen koulutuksen, aikuiskoulutuksen ja kirjaston tulosalueet

TOIMINTA-AJATUS

Koulutuslautakunta tarjoaa kuntalaisille myönteisiä mahdollisuuksia monipuoliseen itsensä kehittämiseen ylläpitämällä ja kehittämällä koulutus- ja kirjastopalveluja sekä viihtyvyyttä.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	viihtyisä ja turvallinen työ- ja toimintaympäristö	riskien tunnistaminen ja minimointi turvallinen ja osallistava ilmapiiri	vahinkoilmoitusten, uhkaavien tilanteiden ja valitusten määrä kehityskeskustelujen laatu	tapaturmia, uhkaavia tilanteita alle v. 2009 tason	vahinkotapaturmat arviolta samassa tasossa
PROSESSIT JA RAKENTEET	sisäinen yhteistyö palvelutuotannossa tehokkaat prosessit	yhteinen käsitys tavoitteista sisäinen verkosto henkilöstön ammatillisuus ja osaaminen		sisäisen yhteistyön tavat, tavoiteasettelu koulutuslautakunnan strategiatyön syventäminen prosessien tunnistaminen ja kuvaaminen	perusopetuksen laatukriteereiden ja laatujohtamisen kehittäminen aloitettu strategiatyö aloitettu prosessien tunnistamista ja kuvaamista ei ole tehty
TALOUS JA VOIMAVARAT	tasapainoinen talous	kokonais-taloudellisuus	talousarvion toteutuma	talousarviossa pysyminen	talousarvio on toteutunut, ei ylityksiä
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY	osaava, itseään kehittävä, työhönsä sitoutunut ja riittävä henkilöstö hyvä työilmapiiri ja työssä jaksaminen hyvä johtaminen	toimiva kehityskeskustelu, rekrytointi hyvä terveys (fyysinen ja psyykinen) johtamisen yhdenvertaisuus	kehityskeskustelut koko henkilöstön kanssa terveysprosentti	kehityskeskusteluun osallistuminen 100 %, tarvekartoitus työyhteisötaidot, avoimuus ja terveyden tukeminen esimieskoulutukseen osallistuminen 100 %, johtamistaidon koulutus n. 40 %	osallistuminen lähes 100%:sta tavoitteet työyhteisöissä erityisesti huomioitu, tulokset pääosin positiivisia esimieskoulutukseen osallistuminen 100%, johtamistaidon koulutukseen 30%

ARVIO KOKONAISONNISTUMISESTA

Sivistystoimi onnistui tavoitteissaan kokonaisuudessaan hyvin.

Huomiota kiinnitettiin turvalliseen työ- ja opiskeluympäristöön. Tapaturmailmoitukset olivat edellisen vuoden tasossa. Vanhemmille suunnattujen kyselyiden mukaan opiskeluympäristö on turvallinen. Rakenteiden ja prosessien kuvaamista ei vielä toteutettu. Työilmapiiriin ja toimintakulttuuriin kiinnitettiin erityistä huomiota. Työnkuvaukset ja vastuut on tarkistettu ja dokumentoitu kaikista sivistystoimen tehtävistä.

Talousajattelua on jalkautettu yksiköihin siten, että kaikki työyhteisöjen jäsenet ymmärtävät taloudellisen tilanteen ja oman mahdollisuutensa vaikuttaa siihen. Sivistystoimi kykeni kehittämään toimintatapojaan ja ajatteluaan ja tekemään suunnitellut hankinnat pysyen hyvin talousarvion antamissa rajoissa.

Kehityskeskustelut on käyty lähes koko henkilöstön kanssa. Työilmapiiriin on kiinnitetty huomiota ja pohdittu keinoja, joilla kaikille voidaan taata turvallinen toimintaympäristö niin fyysisesti, psyykkisesti kuin toiminnallisestikin. Yleisesti ottaen työilmapiiri on hyvä eri toimipisteissä.

Sivistystoimen henkilöstö on käyttänyt mahdollisuuttaan itsensä kehittämiseen erilaisin koulutuksin; myös tarjottua työnohjausmahdollisuutta on käytetty.

Perusopetus on toteutunut opetussuunnitelmien mukaisesti. Kuntakohtaiset tehostettua ja erityistukea tarvitsevien oppilaiden opetussuunnitelmien muutokset on tehty ja otettu käyttöön. Sen ja muun tuen, esim. tukiopetuksen ja osa-aikaisen erityisopetuksen ansiosta, kaikki peruskoulun oppilaat ovat selviytyneet opiskeluistaan hyvin omalla tasollaan eikä syrjäytymistä ole tapahtunut. Perusopetuksen valtakunnallisten laatukriteereiden käyttöönoton myötä on oppilasarviointia tehostettu ja yhdenmukaistettu.

Kerhotoiminta on virinnyt ja laajentunut OPH:n erityisavustuksen ja kunnan oman rahoitusosuuden turvin lähes joka koululle, myös 7-9-luokkalaisille.

Tervolan lukio on saavuttanut vuosisuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Lukiokoulutukseen hakeutui peruskoulun päättäneistä nuorisista noin 40 %. Lukiossa oli 53 opiskelijaa.

Kaikki lukion pakolliset kurssit toteutuivat suunnitellusti. Opiskelijoiden kurssivalintojen vapauden vuoksi suunniteltuja syventäviä kursseja jäi toteutumatta. Osa syventävistä kursseista pidettiin osin kontaktitunteina ja osin itsenäisenä työskentelynä. Toiminta vaikutti osaltaan siihen, että talousarvion toimintakulut jäivät ennakoitua pienemmiksi.

Ammattikoululaiset suorittivat yhteensä 54 kurssia, joista tuloa kertyi yhteensä 14008,26 euroa.

Kirjaston kokoelman ajanmukaistaminen jatkui. Etenkin lasten- ja nuortenosaston yleisilme kohentui. Kokonaislainaus nousi pitkästä aikaa edellisestä vuodesta isommaksi. Kirjasto järjesti 9 eri tilaisuutta asiakkailleen, mm. nukketeatteriesityksiä, pelipäiviä ja kirjailijavierailuja.

Kirjastojen välinen Rekku-kuljetusyhteistyö jatkui vilkkaana, mikä näkyi lisääntyneinä asiakkaille edullisina kaukolainoina.

Tulotaso saavutettiin sopivien asiakaspalvelumaksujen ansiosta. Aukiolotunnit ja -päivät lisääntyivät edellisen vuoden tasosta.

SIVISTYSTOIMEN JOHTO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot				29
Maksutuotot	17 500	15 222	2 278	16 842
TOIMINTATUOTOT	17 500	15 222	2 278	16 871
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-65 930	-78 652	12 722	-62 805
Palvelujen ostot	-13 600	-8 568	-5 032	-7 473
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 070	-3 238	1 168	-1 507
Avustukset		-75	75	
Muut toimintakulut		-1	1	
TOIMINTAKULUT	-81 600	-90 534	8 934	-71 785
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-64 100	-75 312	11 212	-54 914
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-300	-451	151	-1 847
Poistot ja arvonalentumiset	-300	-451	151	-1 847
TILIKAUDEN TULOS	-64 400	-75 763	11 363	-56 762

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	17 500	15 222	2 278	16 871
TOIMINTAKULUT	-84 600	-92 121	7 521	-73 227
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-67 100	-76 899	9 799	-56 356
Poistot ja arvonalentumiset	-300	-451	151	-1 847
LASKENNALLISET ERÄT		-3 505	3 505	-2 668
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-67 400	-80 854	13 454	-60 871

PERUSKOULUTUS

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot		45 987	-45 987	922
Maksutuotot	12 000	11 690	310	8 475
Tuet ja avustukset	22 200	31 017	-8 817	22 907
Muut toimintatuotot		1 352	-1 352	1 698
TOIMINTATUOTOT	34 200	90 047	-55 847	34 002
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-2 961 490	-2 876 327	-85 163	-2 906 959
Palvelujen ostot	-518 443	-424 967	-93 476	-448 429
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-195 815	-149 474	-46 341	-143 665
Muut toimintakulut	-67 452	-15 663	-51 789	-9 582
TOIMINTAKULUT	-3 743 200	-3 466 432	-276 768	-3 508 634
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 709 000	-3 376 385	-332 615	-3 474 632
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 100	-86 373	76 273	-85 403
Poistot ja arvonalentumiset	-10 100	-86 373	76 273	-85 403
TILIKAUDEN TULOS	-3 719 100	-3 462 758	-256 342	-3 560 035

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	34 200	90 047	-55 847	34 002
TOIMINTAKULUT	-3 745 200	-3 467 244	-277 956	-3 509 523
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 711 000	-3 377 197	-333 803	-3 475 521
Poistot ja arvonalentumiset	-10 100	-86 373	76 273	-85 403
LASKENNALLISET ERÄT		-507 348	507 348	-608 803
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 721 100	-3 970 918	249 818	-4 169 727

TOISENASTEEN KOULUTUS

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Maksutuotot	7 500	16 481	-8 981	15 327
Tuet ja avustukset	7 500	13 583	-6 083	16 490
Muut toimintatuotot				133
TOIMINTATUOTOT	15 000	30 064	-15 064	31 950
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-524 600	-417 211	-107 389	-383 284
Palvelujen ostot	-27 000	-30 790	3 790	-32 897
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 400	-5 387	-12 013	-13 811
Muut toimintakulut	-4 000	-2 100	-1 900	-1 729
TOIMINTAKULUT	-573 000	-455 488	-117 512	-431 721
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-558 000	-425 424	-132 576	-399 771
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 000	-24	-2 976	-1 143
Poistot ja arvonalentumiset	-3 000	-24	-2 976	-1 143
TILIKAUDEN TULOS	-561 000	-425 448	-135 552	-400 915

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	15 000	30 064	-15 064	32 112
TOIMINTAKULUT	-574 000	-455 488	-118 512	-431 779
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-559 000	-425 424	-133 576	-399 666
Poistot ja arvonalentumiset	-3 000	-24	-2 976	-1 143
LASKENNALLISET ERÄT		-68 831	68 831	-79 154
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-562 000	-494 280	-67 720	-479 964

AIKUISSKOULUTUS

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Maksutuotot		198	-198	
TOIMINTATUOTOT		198	-198	
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-157 100	-113 842	-43 258	-147 394
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-305	305	-1 047
TOIMINTAKULUT	-157 100	-114 147	-42 953	-148 440
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-157 100	-113 948	-43 152	-148 440
TILIKAUDEN TULOS	-157 100	-113 948	-43 152	-148 440

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT		198	-198	
TOIMINTAKULUT	-157 100	-114 147	-42 953	-148 440
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-157 100	-113 948	-43 152	-148 440
LASKENNALLISET ERÄT		-93	93	-321
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-157 100	-114 042	-43 058	-148 761

KIRJASTO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Maksutuotot	2 900	3 390	-490	2 550
TOIMINTATUOTOT	2 900	3 390	-490	2 550
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-136 500	-140 640	4 140	-112 712
Palvelujen ostot	-17 600	-12 415	-5 185	-8 781
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40 600	-42 814	2 214	-36 928
TOIMINTAKULUT	-194 700	-195 868	1 168	-158 421
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-191 800	-192 478	678	-155 871
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 200	-4 738	538	-4 588
Poistot ja arvonalentumiset	-4 200	-4 738	538	-4 588
TILIKAUDEN TULOS	-196 000	-197 216	1 216	-160 459

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	2 900	3 412	-512	2 550
TOIMINTAKULUT	-196 700	-196 234	-466	-159 624
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-193 800	-192 822	-978	-157 074
Poistot ja arvonalentumiset	-4 200	-4 738	538	-4 588
LASKENNALLISET ERÄT		-23 065	23 065	-22 365
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-198 000	-220 625	22 625	-184 027

**VAPAA-AJAN
LAUTAKUNTA**

Sisältää liikunnan, nuorison ja kulttuurin tulosalueet

TOIMINTA-AJATUS

Vapaa-aikatoimi edistää kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyvyyttä tarjoamalla monipuolisia vapaa-aikapalveluita ja osallistumismahdollisuuksia

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITTEET 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	<p>Monipuoliset vapaa-aikapalvelut edistävät kaikenikäisten kuntalaisten aktiivista ja osallistuvaa elämäntapaa</p> <p>Liikkumattomien aktivointi</p>	<p>Monipuolinen palvelutarjonta</p> <p>Kuntalaisten osallisuuden lisääminen</p> <p>Kohderyhmien tunnistaminen</p>	<p>Lasten ja nuorten kerhonjärjestäjien lukumäärä</p> <p>Tapahtumien lukumäärä</p> <p>Toimintasuunnitelmat</p>	<p>Vähintään 10 kerhonjärjestäjää</p> <p>Yli 20 tapahtumaa</p> <p>Lasten valtuustotoiminnan käynnistäminen</p> <p>Kohderyhmien selvitystyö</p>	<p>17 lasten/nuorten kerhonjärjestäjää</p> <p>40 tapahtumaa, retkeä ja kurssia</p> <p>Ei toteutunut</p> <p>Nuorisovaltuusto toimi edelleen aktiivisesti</p> <p>Selvitystyö jatkui</p>
PROSESSIT JA RAKENTEET	<p>Vapaa-aikapalveluiden tuottaminen monialaisen yhteistyön avulla</p> <p>Liikuntapaikat ja ulkoilureitit ovat turvallisia ja viihtyisiä</p>	<p>Toimivat yhteistyöverkostot</p> <p>Laadukas kunnossapito</p>	<p>Verkostotoimijoiden kokoontumiset lkm</p> <p>Liikuntapaikkojen kunnossapitosuunnitelmat</p>	<p>Vähintään yksi verkostotoimijoiden kokoontuminen</p> <p>Kunnossapitosuunnitelmien tekeminen</p>	<p>Useita kahdenkeskisiä verkostotaapaamisia</p> <p>Keskeiset liikuntapaikkakortit valmistuivat</p>
TALOUS JA VOIMAVARAT	<p>Toiminta on tarkoituksenmukaista ja taloudellista</p>	<p>Kokonaistaloudellisuus</p>	<p>Vapaa-aikatoimen toteutuma €</p>	<p>€/asukas</p>	<p>73 €</p>
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY	<p>Osaava ja motivoitunut henkilöstö</p>	<p>Innostava työilmapiiri</p>	<p>Kehityskeskustelujen laatu</p>	<p>Toimiva kehityskeskustelukonsepti</p> <p>Henkilökohtaiset tavoitteet</p>	<p>Uudistettua mallia edelleen kehitettiin</p> <p>Henkilökohtaiset tavoitteet käytössä</p>

ARVIO KOKONAISONNISTUMISESTA

Vapaa-ajanlautakunta onnistui toteuttamaan asettamansa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet melko hyvin. Erilaisia tapahtumia ja aktiviteetteja järjestettiin runsaasti yli minimitalvoitteen. Verkostoyhteistyön avulla ja toimijoita tukemalla saatiin edelleen lisää toiminta- ja tapahtumatarjontaa kuntalaisille. Urheiluseuratoiminnan kehittämiseksi järjestettiin yhteistyössä Lapin Liikunnan kanssa sarja koulutuksia.

Vapaa-ajanlautakunta ylläpiti edellisvuosien tapaan merkittävän määrän liikuntapaikkoja ja virkistysalueita eri puolilla kuntaa. Minimaaliseen henkilöstömäärään nähden tehtävässä onnistuttiin hyvin. Kunnossapidon laadun kehittämistyössä edettiin mm. luomalla keskeiset liikuntapaikkakortit kunnossapidon työkaluiksi.

Vapaa-aikatoimi antoi oman aktiivisen panoksensa koulukeskuksen ympäristön kehittämisen suunnittelutyöhön ja hankkeen eteenpäin viemiseen, huoltorakennuksen laajennuksen suunnitteluun sekä Louen lähiliikuntapaikan toteuttamiseen.

Nuorisovaltuusto toimi koko kauden aktiivisesti, otti kantaa asioihin ja teki useita aloitteita. Tältä osin nuorten osallisuuden edistäminen onnistui suunnitellusti.

Aloite skeittiparkin rakentamisesta toteutettiin saadun hankerahoituksen avulla.

KULTTUURI

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Maksutuotot	2 000	2 648	-648	2 610
TOIMINTATUOTOT	2 000	2 648	-648	2 610
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-2 500	-858	-1 642	-1 488
Palvelujen ostot	-43 500	-42 199	-1 301	-38 692
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 900	-1 320	-580	-1 984
Avustukset	-8 000	-8 000		-7 406
Muut toimintakulut	-300		-300	-60
TOIMINTAKULUT	-56 200	-52 377	-3 823	-49 630
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-54 200	-49 729	-4 471	-47 020
TILIKAUDEN TULOS	-54 200	-49 729	-4 471	-47 020

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	2 000	2 648	-648	2 610
TOIMINTAKULUT	-56 200	-52 395	-3 805	-49 630
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-54 200	-49 747	-4 453	-47 020
LASKENNALLISET ERÄT		-342	342	-627
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-54 200	-50 090	-4 110	-47 647

LIIKUNTA

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	100	239	-139	
Maksutuotot	100	25	75	
TOIMINTATUOTOT	200	264	-64	
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-77 800	-82 964	5 164	-75 968
Palvelujen ostot	-71 300	-68 809	-2 491	-68 707
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11 500	-7 890	-3 610	-6 750
Avustukset	-15 000	-14 240	-760	-13 067
Muut toimintakulut	-800	-347	-453	-1 677
TOIMINTAKULUT	-176 400	-174 249	-2 151	-166 169
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-176 200	-173 986	-2 214	-166 169
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-28 200	-26 240	-1 960	-28 819
Poistot ja arvonalentumiset	-28 200	-26 240	-1 960	-28 819
TILIKAUDEN TULOS	-204 400	-200 226	-4 174	-194 989

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	200	264	-64	
TOIMINTAKULUT	-177 400	-174 903	-2 497	-166 995
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-177 200	-174 639	-2 561	-166 995
Poistot ja arvonalentumiset	-28 200	-26 240	-1 960	-28 819
LASKENNALLISET ERÄT		-22 730	22 730	-21 611
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-205 400	-223 610	18 210	-217 425

NUORISO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Maksutuotot	1 800	1 710	90	2 170
Muut toimintatuotot	200		200	197
TOIMINTATUOTOT	2 000	1 710	290	2 367
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-8 600	-4 535	-4 065	-5 311
Palvelujen ostot	-8 900	-8 732	-168	-6 860
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 400	-5 447	2 047	-4 912
Avustukset	-8 400	-7 316	-1 084	-8 092
Muut toimintakulut	-500		-500	-4
TOIMINTAKULUT	-29 800	-26 029	-3 771	-25 179
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-27 800	-24 319	-3 481	-22 812
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-67	67	-6
Poistot ja arvonalentumiset		-67	67	-6
TILIKAUDEN TULOS	-27 800	-24 386	-3 414	-22 818

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	2 000	1 710	290	2 367
TOIMINTAKULUT	-29 800	-26 029	-3 771	-25 179
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-27 800	-24 319	-3 481	-22 812
Poistot ja arvonalentumiset		-67	67	-6
LASKENNALLISET ERÄT		-1 738	1 738	-1 200
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-27 800	-26 125	-1 675	-24 018

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tulosalue sisältää sosiaali- ja terveystoimen johdon, sosiaalipalvelut, perusturvan, ruokapalvelun, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon.

TOIMINTA-AJATUS

Sosiaali- ja terveystoimi huolehtii kunnan peruspalveluiden toimivuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta ammattitaitoisen henkilöstön avulla tukien kuntalaisten omaehtoista selviytymistä.

Sosiaali- ja terveystoimi pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan tulevien vuosien palvelutarpeiden haasteisiin.

NÄKÖKULMA	STRATEGISET TAVOITTEET	AVAINTEKIJÄT	MITTARIT	TAVOITETASO 2011	TOTEUTUMA 2011
VAIKUTTAVUUS	Hyvät peruspalvelut Avoimuus ja luotettavuus päätöksenteossa sekä palveluissa Lääkehuollon kehittäminen	Palveluiden riittävyys, laadukkuus, saatavuus sekä toimivuus Riittävä ja oikea-aikainen viestintä Toiminnan laillisuus, päätösten oikeellisuus ja lainmukaisuus Turvallinen läikehoito	Valtakunnalliset tunnusluvut Palveluesite Oikaisuvaatimukset ja muistutukset Lääkepoikkeamailmoitukset kpl	Nykyinen taso Sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluesite tehty Nykytaso <5	Nykyinen taso Ei tehty Nykytaso 40
PROSESSIT JA RAKENTEET	Sopivien palveluhintojen tuottamisyksikköjen määrittely ja ylläpito Riittävä henkilöstö	Kunnallinen ja seutukunnallinen suunnittelu sekä selvitystyö Suositusten mukaiset henkilöstömäärät/palvelu	Hankkeet Vertailut eri kuntiin ja palveluiden tarpeiden sekä asukasmäärän suhteessa Tarvevakioidut terveydenhuollon ja vanhustenhuollon menot	Konkreettinen toimenpideohjelma Vertailu aloitettu toimintoittain Nykyinen taso	Konkreettinen toimenpideohjelma 2010: koko maa 100 2 006 € 2010: koko maa 100 Tervola 122 2443 €/as
TALOUS JA VOIMAVARAT	Taloudellisesti ja tuottavasti tuotetut kuntalaisten tarvitsemat sosiaali- ja terveyspalvelut Resurssien tarkoituksenmukainen kohdentaminen	Toimiva seuranta Toiminnan taloudellisuus Kustannustietoisuus	Talousarviossa sekä tilinpäätöksessä olevat tunnusluvut Vuosikatteen muutos Tuotteistaminen	Seuranta on kunnan ohjeiden mukaista 2 % kasvu v.2010 tasoon	4 025 300 € 91,87 % 6,40 % 243 037 €
UUDISTUMINEN JA TYÖKYKY (henkilöstö)	Motivoitunut ja osaava henkilöstö	Ammattitaitoisuus	Osaamiskartoitukset sekä koulutus- ja kehittämissuunnitelmat osaamistarpeiden suhteen	80 %	80 %

ARVIO KOKONAISONNISTUMISESTA

Toimintavuonna toteutettiin toimistotyön uudelleenorganisointi: perustettiin kaksi toimistotiimiä, hallintosihteeri ja toimiston hoitaja ja kaksi palvelusihteeriä pääasiassa asiakaspalvelutyöhön. Kokonaisuutena sosiaali- ja terveystoimi onnistui toiminnassaan ja taloudessaan hyvin. Peruspalveluista on kyetty huolehtimaan. Talousarvo alittui arviosta (tot 4025300€, 91,87%) pääasiassa erikoissairaanhoidon hyvän vuoden vuoksi. Suurin rakenteellinen muutos tapahtui psykiatrisessa pitkäaikaishoidossa, useat pitkäaikaipotilaat Keroputaan sairaalasta siirtyivät avopalveluihin.

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN JOHTO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-116 400	-131 327	14 927	-92 998
Palvelujen ostot	-24 400	-20 209	-4 191	-9 194
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 900	-3 929	-3 971	-2 313
Muut toimintakulut		-140	140	
TOIMINTAKULUT	-148 700	-155 606	6 906	-104 505
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-148 700	-155 606	6 906	-104 505
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 000	-398	-2 602	-5 136
Poistot ja arvonalentumiset	-3 000	-398	-2 602	-5 136
TILIKAUDEN TULOS	-151 700	-156 004	4 304	-109 641

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT	-150 700	-155 756	5 056	-105 033
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-150 700	-155 756	5 056	-105 033
Poistot ja arvonalentumiset	-3 000	-398	-2 602	-5 136
LASKENNALLISET ERÄT		-4 240	4 240	-2 132
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-153 700	-160 394	6 694	-112 301

TUNNUSLUVUT, MITTARIT

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA	TP 2010
Lautakunnan kokouksia	10	11	1	10
€ kokous	1010	440,04	-569,96	583,9
€ asukas	3,21	1,43	-1,78	1,69

SOSIAALIPALVELUT

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	79 500	54 193	25 307	41 549
Maksutuotot	606 000	869 745	-263 745	803 885
Tuet ja avustukset	18 000	5 243	12 757	
Muut toimintatuotot		2 630	-2 630	2 685
TOIMINTATUOTOT	703 500	931 812	-228 312	848 119
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-3 656 100	-3 640 023	-16 077	-3 455 717
Palvelujen ostot	-756 400	-516 745	-239 655	-584 596
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-139 400	-91 467	-47 933	-93 053
Avustukset	-253 200	-162 036	-91 164	-153 603
Muut toimintakulut		-3 465	3 465	-21
TOIMINTAKULUT	-4 805 100	-4 413 735	-391 365	-4 286 991
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 101 600	-3 481 923	-619 677	-3 438 872
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-28 400	-28 438	38	-28 476
Poistot ja arvonalentumiset	-28 400	-28 438	38	-28 476
TILIKAUDEN TULOS	-4 130 000	-3 510 360	-619 640	-3 467 348

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	703 500	932 041	-228 541	848 199
TOIMINTAKULUT	-4 807 100	-4 417 272	-389 828	-4 290 960
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 103 600	-3 485 231	-618 369	-3 442 761
Poistot ja arvonalentumiset	-28 400	-28 438	38	-28 476
LASKENNALLISET ERÄT		-368 293	368 293	-319 417
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 132 000	-3 881 962	-250 038	-3 790 654

TUNNUSLUVUT, MITTARIT	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA	TP 2010
Lastenpäivähoito				
Kokopäivähoito	80	84	4	82
Osapäivähoito	15	15	0	19
Hoitopäiviä yhteensä	15 000	13 893	-1 107	14 276
Hoitopäivän keskihinta €	56	65,33	9	64
Laitoshoito				
Vanhainkodissa 31.12.	24	24	0	25
Vanhainkotihoitopäivät/vuosi	8 700	8 504	-196	8 598
Vanhainkodin käyttöprosentti	100	97	-3	98
Hoitopäivän hinta	126,53	126,06	0	129,68
Laitoshoidossa kehitysvammaisia 31.12.	1	1	0	1
Vammaisten laitoshoitopäivät/vuosi	365	365	0	432
Kotipalvelu				
Kodinhoitoapua saaneet lapsiperheet	8	7	-1	9
Muut kodinhoitoapua saaneet taloudet	140	117	-23	138
Tuntihinta	35,9	36,26	0	36,61
Käyntihinta	15,85	15,12	-1	17,11
Vammaishuolto				
Vammaisetuuksien saajat/vuosi	50	57	7	44
€/asukas	41,31	29,58	-12	20,74
Asumispalvelut				
Asukkaat/vuosi	34	38	4	33
Asumispalvelupäivät/vuosi	8 030	8 472	442	8 091
€/asukas	241,39	212,12	-29	200,58
Sosiaalipalvelut kokonaisuudessaan	1 188,79	1 036,12	-152,67	1 006,19
Omaishoidon tuki				
Saajia vuoden aikana	45	38	-7	39
Kustannukset/saaja	4 800	4012,47	-788	4005,47

PERUSTURVA

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Tuet ja avustukset	42 000	71 376	-29 376	68 844
Muut toimintatuotot	3 000	5 663	-2 663	22 103
TOIMINTATUOTOT	45 000	77 039	-32 039	90 946
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-15 000		-15 000	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-18	18	
Avustukset	-539 700	-314 177	-225 523	-360 167
TOIMINTAKULUT	-554 700	-314 196	-240 504	-360 167
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-509 700	-237 156	-272 544	-269 221
TILIKAUDEN TULOS	-509 700	-237 156	-272 544	-269 221

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	45 000	77 039	-32 039	90 946
TOIMINTAKULUT	-554 700	-314 196	-240 504	-360 167
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-509 700	-237 156	-272 544	-269 221
LASKENNALLISET ERÄT		-267	267	-330
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-509 700	-237 423	-272 277	-269 551

TUNNUSLUVUT, MITTARIT

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA	TP 2010
Lasten kotihoidontuki				
Tukea saaneet 31.12.	40	33	-7	33
€/asukas	54,88	43,47	-11,41	47,53
Toimeentulotuki				
Tukea saaneet perheet/vuosi	120	88	-32	85
€/asukas	105,34	49,27	-56,07	56,98

RUOKAPALVELU

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	19 000	24 678	-5 678	14 927
Tuet ja avustukset		7	-7	
Muut toimintatuotot		309	-309	53
TOIMINTATUOTOT	19 000	24 994	-5 994	14 980
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-301 200	-297 932	-3 268	-298 400
Palvelujen ostot	-8 700	-12 326	3 626	-17 477
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-248 900	-253 526	4 626	-226 583
Muut toimintakulut	-800	-1 683	883	20
TOIMINTAKULUT	-559 600	-565 468	5 868	-542 439
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-540 600	-540 473	-127	-527 459
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 200	-16 426	6 226	-72 096
Poistot ja arvonalentumiset	-10 200	-16 426	6 226	-72 096
TILIKAUDEN TULOS	-550 800	-556 899	6 099	-599 555

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	19 000	25 894	-6 894	15 835
TOIMINTAKULUT	-559 600	-565 468	5 868	-542 479
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-540 600	-539 574	-1 026	-526 645
Poistot ja arvonalentumiset	-10 200	-16 426	6 226	-72 096
LASKENNALLISET ERÄT		471 035	-471 035	553 021
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-550 800	-84 964	-465 836	-45 720

TUNNUSLUVUT, MITTARIT	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA	TP 2010
Valmistetut ateriat	249 000	249 066	66	263 883
Aterian hinta	2,60	2,34	-0,26	2,34
€/asukas	158,95	159,37	0,42	153,06

PERUSTERVEYDENHUOLTO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	223 900	118 338	105 562	119 726
Maksutuotot	430 300	622 208	-191 908	704 439
Tuet ja avustukset	54 000	10 609	43 391	14 501
Muut toimintatuotot		10 002	-10 002	50 000
TOIMINTATUOTOT	708 200	761 158	-52 958	888 666
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-2 339 400	-2 324 770	-14 630	-2 510 043
Palvelujen ostot	-1 214 300	-1 122 413	-91 887	-1 028 259
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-273 000	-266 442	-6 558	-270 701
Avustukset	-300		-300	-7 361
Muut toimintakulut		-13 135	13 135	-7 055
TOIMINTAKULUT	-3 827 000	-3 726 760	-100 240	-3 823 419
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 118 800	-2 965 603	-153 197	-2 934 753
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 800	-17 646	10 846	-11 225
Poistot ja arvonalentumiset	-6 800	-17 646	10 846	-11 225
TILIKAUDEN TULOS	-3 125 600	-2 983 248	-142 352	-2 945 977

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTATUOTOT	790 200	838 854	-48 654	964 255
TOIMINTAKULUT	-3 837 000	-3 729 692	-107 308	-3 833 033
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-3 046 800	-2 890 838	-155 962	-2 868 779
Poistot ja arvonalentumiset	-6 800	-17 646	10 846	-11 225
LASKENNALLISET ERÄT		-446 932	446 932	-332 743
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 053 600	-3 355 416	301 816	-3 212 746

TUNNUSLUVUT, MITTARIT	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA	TP 2010
Perusterveydenhuolto				
Kansanterveystyön kust €/asukas	860	875	15	883
Perusterveydenhuolto, avopalvelut				
Käyntejä vuodessa	20 000	17 713	-2 287	19 828
Käynnin hinta	88	93	5	81
€/asiakas, lääkärin vastaanotto	315	409	94	
Vuodeosasto				
Hoitopäivät	8 200	8 075	-125	7 799
Hoitopäivän hinta	134	146	12	150
Mielenterveystyö				
Kuntoutumiskoti, asukkaita	5	5	0	5
Kuntoutumiskoti, as.päivät	1 800	1 634	-166	1 797
Mielenterveysasema, käynnit	1 100	927	-173	944
Kustannukset €/asukas	69	127	58	53
Kustannukset €/käynti	97	104	7	94
Veteraanikuntoutus				
Laitoskuntoutuspäiviä	380	265	-115	299
Avohoitokäyntejä	600	609	9	316
Hammashuolto				
Asiakasmäärä	1 700	1 700	0	1 638
Käynnit	5 400	4 689	-711	5 157
Käynnin hinta	72	75	3	68
Kust./hoidettu asiakas	229	229	0	210

ERIKOISSAIRAANHOITO

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT				
Palvelujen ostot	-4 385 000	-4 025 301	-359 699	-3 791 264
TOIMINTAKULUT	-4 385 000	-4 025 301	-359 699	-3 791 264
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 385 000	-4 025 301	-359 699	-3 791 264
TILIKAUDEN TULOS	-4 385 000	-4 025 301	-359 699	-3 791 264

Ulkoinen/Sisäinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	Käyttös. + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
TOIMINTAKULUT	-4 385 000	-4 025 301	-359 699	-3 791 264
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-4 385 000	-4 025 301	-359 699	-3 791 264
LASKENNALLISET ERÄT		-19	19	-1 209
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 385 000	-4 025 320	-359 680	-3 792 473

TUNNUSLUVUT, MITTARIT

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA	TP 2010
--	---------	---------	-----------	---------

Avopalvelut

käyntejä/vuosi	4 600	4977	377	4 911
----------------	-------	------	-----	-------

Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

Peruskunta (ulkoinen)

TULOSLASKELMA	TA 2011 + muutos	TP 2011	Poikkeama	TP 2010
Toimintatulot	8 135 800	8 846 603	710 803	8 794 244
Myyntitulot	5 232 900	5 325 478	92 578	5 215 471
Maksutulot	1 927 600	2 350 829	423 229	2 308 591
Tuet ja avustukset	444 400	566 136	121 736	577 934
Muut toimintatulot	530 900	604 160	73 260	692 248
Toimintakulut	28 731 000	27 295 370	-1 435 630	26 797 931
Henkilöstömenot	16 280 320	16 163 656	-116 664	16 001 562
Palvelujen ostot	9 467 793	8 552 030	-915 763	8 263 943
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 724 785	1 672 547	-52 238	1 604 411
Avustukset	1 095 600	792 772	-302 828	839 640
Muut toimintakulut	162 502	114 365	-48 137	88 375
Toimintakate	-20 595 200	-18 448 767	2 146 433	-18 003 687
Verotulot	10 418 900	10 379 088	-39 812	10 464 938
Valtionosuudet	10 900 200	10 982 369	82 169	10 609 108
<i>Rahoitustulot ja -kulut</i>	<i>292 300</i>	<i>402 284</i>	<i>109 984</i>	<i>458 882</i>
Korkotulot	167 100	183 964	16 864	169 585
Muut rahoitustulot	376 000	489 346	113 346	537 790
Korkokulut	135 800	127 043	-8 757	127 816
Muut rahoituskulut	115 000	143 984	28 984	120 678
Vuosikate	1 016 200	3 314 974	2 298 774	3 529 241
Suunnitelman mukaiset poistot	788 500	907 657	119 157	980 512
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Tilikauden tulos	227 700	2 407 317	2 179 617	2 548 730
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		56 594	56 594	56 594
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0		-1 520 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	227 700	2 463 911	2 236 211	1 085 324

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Edellä olevassa taulukossa on esitetty tuloslaskelmaosan toteutuminen.

Tuloslaskelmaosassa seurattavia määrärahoja ja tuloarvioita ovat verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä satunnaiset erät.

Verotulot

Vuonna 2011 verotuloja kertyi seuraavasti:

	Talous- arvio	Tilin- päätös	Poikkeama
Kunnan tulovero	7.550.000	7.573.140	23.140
Osuus			
yht.veron tuot.	570.500	591.309	20.809
Kiinteistövero	2.298.400	2.214.638	-83.761
YHTEENSÄ	10.418.900	10.379.088	-39.812

Verotuloja kertyi talousarviossa ennakoitu 10,4 milj. euroa. Sekä kunnallisverotulo että yhteisöveron tuotto kertyi arvioidusti, kiinteistöverotulo kertyi hieman budjetoitua vähemmän.

Verovuodelta 2010 kunnallisverotulo laski vuoteen 2009 verrattuna 0,6 % ja kunnallisverokertymä oli 7.500.985 euroa. Tervolan kunnan yhteisöverotulo-osuus verovuodelta 2010 oli 542.959 euroa, missä on kasvua edellisestä vuodesta 26,3 prosenttia.

Vuonna 2011 verotulot kokonaisuutena laskivat edellisvuodesta 0,4 prosenttia.

Tuloveroprosentti

Verovuosi 2005	19,00
Verovuosi 2006	19,00
Verovuosi 2007	19,00
Verovuosi 2008	19,50
Verovuosi 2009	19,50
Verovuosi 2010	19,50
verovuosi 2011	19,50

Tilinpäätösvuonna 2011 yleinen kiinteistöveroprosentti oli 0,95, vakituisten asuntojen kiinteistöveroprosentti 0,50, muiden asuntojen kiinteistöveroprosentti 0,95 ja voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 2,85. Yleishyödyllisten yhteisöjen veroprosentti oli 0,25. Rakentamattomalle rakennuspaikalle ei määrätty erillistä veroprosenttia.

Käyttötalouden valtionosuudet

	Talous- arvio	Tilin- päätös	Poikkeama
YHTEENSÄ	10.900.200	10.982.369	82.169

Valtionosuudet kasvoivat edellisvuodesta 3,5 prosenttia.

Rahoitustulot ja -menot

	Talous- arvio	Tilin- päätös	Poikkeama
Korkotuotot	167.100	183.964	16.864

Muut rahoitustulot	376.000	489.345	113.345
YHTEENSÄ	543.100	673.309	130.209

Korkokulut	135.800	127.042	-8.757
Muut rahoituskulut	115.000	143.983	28.983
YHTEENSÄ	250.800	271.025	20.225

Rahoitustulot olivat yhteensä 673.309 euroa, mihin sisältyy 454.648 euroa Lapin Sähkövoima Oy:n osakkeiden omistuksen perusteella kunnalle tulevaa tuottoa ja 14.210 euroa peruspääoman korkoa kuntayhtymiltä. Rahoitustuloista korkotulot (antolainoista, käyttötileistä) olivat 183.964 euroa.

Rahoitusmenoja kertyi yhteensä 271.025 euroa, josta korkokulut olivat 127.042 euroa. Korkokuluista lainojen korot olivat 116.031 euroa ja Lapin Sähkövoima Oy:n lainan korkokulut 11.011 euroa. Korkokulut olivat samansuuruiset kuin edellisvuonna. Muihin rahoituskuluihin sisältyvät kunnanhallituksen päätösten mukaiset luottotappiot 40.096 euroa sekä osakkuussähkön kulut 99.489 euroa.

Poistot

Poistoja on kirjattu yhteensä 907.656 euroa. Poistot on kirjattu kunnanvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistoihin on kirjattu poistojen oikaisuna 64.114 euroa Marmorin kiinteistön myynnistä kaupantekohetken kirjanpitoarvoon verrattuna syntynyttä myyntitappiota.

Satunnaiset erät

Tuloslaskelmaan ei vuonna 2011 sisälly satunnaisia tuottoja tai kuluja.

Tuloslaskelmaosan sitovat erät

Vuoden 2011 talousarvion tuloslaskelmaosan sitovaksi eräksi kunnanvaltuusto on määrännyt vuosikatteen.

Talousarviossa vuosikatteeksi hyväksyttiin 1.153.900 euroa, kunnanvaltuuston hyväksymien lisämäärärahojen jälkeen ennakoitu vuosikate oli 1.016.200 euroa. Tilinpäätöksen mukainen vuosikate 3.314.973 euroa on 2.298.773 euroa parempi mitä lisämäärärahojen myöntämisen jälkeen odotettiin.

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN**INVESTOINNIT**

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	1 858 900	1 729 801	-129 099
Tulot	90 500	248 385	157 885
Netto	1 768 400	1 481 416	-286 984

Seuraavassa on esitetty toimielimittäin hankkeittain tai hankeryhmittäin valtuuston hyväksymien määrärahojen (varsinainen talousarvio ja lisämäärärahat) ja tuloarvioiden toteutuminen.

Investointituloina esitetään rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien myynnit.

KUNNANHALLITUS**Maa- ja vesialueet**

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	80 000	53 831	-26 169
Tulot	36 000	25 762	-10 238
Netto	44 000	28 069	-15 931

Kiinteän omaisuuden menot koostuvat maan ostosta teollisuusalueen laajennusta varten.

Kiinteän omaisuuden tulot kertyvät maan myyntituloista.

Koneet ja kalusto

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	13 400	3 122	-10 278

Määrärahoilla hankittiin erilaista atk- ja toimistokalustoa.

Osakkeet ja osuudet

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	187 500	90 204	-97 296

86.760 euroa käytettiin Lapin Sähkövoima Oy:n lainan lyhennyksiin ja 3.444 euroa Kuntien Tiera Oy:n osakkeiden merkintään.

MAASEUTULAUTAKUNTA**Koneet ja kalusto**

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot		1 030	1 030

TEKNINEN LAUTAKUNTA**Rakennukset**

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	1 031 000	1 071 969	40 969
Tulot		179 989	179 989
Netto	1 031 000	891 980	-139 020

Seuraavassa on talonrakennuksen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuma hankkeittain:

Avoterveydenhuollon tilojen perusk.

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	400 000	546 373	146 373

Terveyskesk/vanhainkodin ulkopuol./pihatyöt

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	580 000	511 365	-68 635

Kehitysvammaisten toimintakeskus (teletalon korjaus)

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	40 000	11 981	-28 019

Urheilukentän huoltorakennuksen laajennus

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	8 000	2 250	-5 750

Kaisajoen koulun lämmitysmuutos

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	3 000		-3 000

Rakennusten myynti

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Tulot		179 989	179 989

Myyntituloksi on kirjattu Marmorin kiinteistön myynnistä rakennusten osuus.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	365 000	394 946	29 946
Tulot	31 500	42 634	11 134
Netto	333 500	352 312	18 812

Hankkeittain julkisen käyttöomaisuuden rakentaminen toteutui seuraavasti:

Kaavateiden rakentaminen ja peruskorjaus

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	150 000	248 804	98 804
Tulot		8 634	8 634
	150 000	240 170	90 170

Sis. Paakkolan tievalot, Kiviahon kaavateiden suunnittelun ja kunnan osuuden Keskustien suunnitteluun

Kirkonkylän kuntorata/latu-ura

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	10 000		-10 000

Siltatien pohjoispuolen maisemointityö

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	10 000		-10 000

Leikkipaikat, puistot, uimarannat

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	30 000	7 746	-22 254

Keskuskoulun ympäristön kehittäminen

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	90 000	47 848	-42 152

Louen koulun lähiliikuntapaikka

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	70 000	89 798	19 798
Tulot	31 500	34 000	2 500
Netto	38 500	55 798	17 298

Kaukalo/tenniskenttäpohjan kunnostus

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	5 000	750	-4 250

Koneet ja kalusto

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	10 000	10 131	131

KOULUTUSLAUTAKUNTA

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Koneet ja kalusto, menot	24 000	22 243	-1 757
Peruskoulujen ja lukion atk			
Menot	14 000	14 831	831
Kirjaston kalusto, menot	3 000	1 918	-1 082
Muu kalusto, menot	7 000	5 494	-1 506

VAPAA-AJANLAUTAKUNTA**Koneet ja kalusto**

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Kalusto, menot	10 000	9 191	-809

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Koneet ja kalusto, menot	68 000	42 384	-25 616
Avoterveydenh. kalusto	13 000	34 300	21 300
Muu sosiaalitoimen kalusto	10 000	8 084	-1 916
Muu terveydenh. kalusto	20 000		-20 000
Ruokapalvelun kalusto	5 000		-5 000

ENERGIAHUOLTO

Kaukolämpöverkon laajennus

	TA 2011	TP 2011	POIKKEAMA
Menot	90 000	30 751	-59 249
Tulot	23 000		-23 000
Netto	67 000	30 751	-36 249

Rahoitusosan toteutumisvertailu

Peruskunta

RAHOITUSLASKELMA	TA 2011 + muutos	TP 2011	POIKKEAMA	TP 2010
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta	1 016 200	3 314 974	2 298 774	3 529 242
Vuosikate	1 016 200	3 314 974	2 298 774	3 529 242
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta	-1 768 400	-1 544 405	223 995	-2 616 467
Investointimenot	-1 858 900	-1 721 167	137 733	-2 627 357
Rahoitusosuudet investointimenoihin	54 500	34 000	-20 500	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	36 000	142 762	106 762	10 890
Toiminta ja investoinnit, netto	-752 200	1 770 569	2 522 769	912 775
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset	81 600	85 172	3 572	81 695
Antolainasaamisten lisäykset muille				
Antolainasaamisten vähennykset muilta	81 600	85 172	3 572	81 695
Lainakannan muutokset	433 500	-802 401	-1 235 901	-324 369
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 300 000	0	-1 300 000	650 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-866 500	-802 401	64 099	-974 369
Muut maksuvalmiuden muutokset		138 410	17 875	514 900
Vaikutus maksuvalmiuteen	-237 100	1 191 750	1 428 850	1 185 001

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulorahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Antolainauksen muutokset

Antolainojen vähennyksiin on kirjattu Tenergia Oy:n maksamat lainan lyhennykset.

Lainakannan muutokset

Talousarviossa lainan ottoon oli varauduttu 1.300.000 eurolla. Vuonna 2011 talousarviolainoja ei tarvinnut nostaa lainkaan.

Lainoja lyhennettiin 802.401 eurolla.

Tilivuoden päättyessä pitkäaikaisen velan määrä oli 4,4 milj. euroa, lainakanta väheni edellisvuodesta 802.000 euroa.

YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMÄN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

ulkoinen	Määrärahat					Tuloarviot				
	Alkup. ta	Ta:n muutokset	Ta muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. ta	Ta:n muutokset	Ta muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖALOUSOSA										
Kunnanvaltuusto										
Strateginen johto	22 700		22 700	19 173	-3 527					
Kunnanhallitus										
Yleisjohto	1 700 800	5 000	1 705 800	1 698 267	-7 533	332 000		332 000	387 609	55 609
Henkilöstö	147 900		147 900	137 831	-10 069	28 500		28 500	42 403	13 903
Elinkkeinojen kehitt.	457 400	-5 000	452 400	455 827	3 427	99 000		99 000	165 561	66 561
Julkinen liikenne	46 300		46 300	30 473	-15 827	3 500		3 500	6 692	3 192
Tarkastuslautakunta										
Tarkastustoimi	20 000		20 000	9 875	-10 125					
Keskusvaalilautakunta										
Vaalit	9 400		9 400	10 623	1 223	5 200		5 200	5 138	-62
Maaseutulauslautakunta										
Maaseutuelinkeinot	321 600	176 500	498 100	475 306	-22 794	270 000	251 800	521 800	471 557	-50 243
Lomatoimi	4 770 000		4 770 000	4 939 765	169 765	4 770 000		4 770 000	4 958 968	188 968
Tekninen lautakunta										
Tekninen johto	152 100		152 100	165 120	13 020	26 000		26 000	32 173	6 173
Yleiset alueet	153 500		153 500	195 228	41 728	300		300	576	276
Kiinteistöt	986 200	69 000	1 055 200	1 034 119	-21 081	550 000		550 000	614 568	64 568
Lämpökeskus	275 400		275 400	269 897	-5 503	250 000		250 000	222 813	-27 187
Kaavoitus ja ymp	120 400		120 400	68 336	-52 064					
Tukipalvelukeskus		9 700	9 700	9 341	-359					
Koulutuslautakunta										
Sivistystoimen johto	81 600		81 600	90 534	8 934	17 500		17 500	15 222	-2 278
Peruskoulutus	3 743 200		3 743 200	3 466 432	-276 768	34 200		34 200	90 047	55 847
Toisenasteen koulutus	573 000		573 000	455 488	-117 512	15 000		15 000	30 064	15 064
Aikuiskoulutus	157 100		157 100	114 147	-42 953				198	198
Kirjasto	194 700		194 700	195 868	1 168	2 900		2 900	3 390	490
Vapaa-ajanlautakunta										
Kulttuuri	56 200		56 200	52 377	-3 823	2 000		2 000	2 648	648
Liikunta	176 400		176 400	174 249	-2 151	200		200	264	64
Nuoriso	29 800		29 800	26 029	-3 771	2 000		2 000	1 710	-290
Sosiaali- ja terv.ltk										
Sosiaali- ja terv.johto	134 700	14 000	148 700	155 606	6 906					
Sosiaalipalvelut	4 819 100	-14 000	4 805 100	4 413 735	-391 365	703 500		703 500	931 812	228 312
Perusturva	554 700		554 700	314 196	-240 504	45 000		45 000	77 039	32 039
Ruokapalvelu	569 300	-9 700	559 600	565 468	5 868	19 000		19 000	24 994	5 994
Perusterveystoiminta	3 683 000	144 000	3 827 000	3 726 760	-100 240	708 200		708 200	761 158	52 958
Erikoissairaanhoido	4 385 000		4 385 000	4 025 301	-359 699					
TULOSLASKELMA OSA										
Verotulot						10 418 900		10 418 900	10 379 088	-39 812
Valtionosuudet						10 900 200		10 900 200	10 982 369	82 169
Korkotuotot						167 100		167 100	183 964	16 864
Muut rahoitustuotot						376 000		376 000	489 346	113 346
Korkokulut	135 800		135 800	127 043	-8 757					
Muut rahoituskulut	115 000		115 000	143 984	28 984					
INVESTOINTIOSA										
Investointimenot	1 858 900		1 858 900	1 721 167	-137 733					
Rahoitusosuudet						54 500		54 500	34 000	-20 500
Käyttöom. myynti						36 000		36 000	142 762	106 762
RAHOITUSOSA										
Antolainojen lis.						81 600		81 600	85 172	3 572
Antolainojen väh.										
Pitkää.lainojen lis						1 300 000		1 300 000	0	-1 300 000
Pitkää.lainojen väh	866 500		866 500	802 401	-64 099					
Vaikutus maksuvalm.						-99 400	-137 700	-237 100	1 191 750	1 428 850
YHTEENSÄ	31 317 700	389 500	31 707 200	30 089 964	-1 617 236	31 118 900	114 100	31 233 000	32 335 054	1 102 054

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

- tuloslaskelma
- rahoituslaskelma
- tase
- konsernilaskelmat

TERVOLAN KUNTA
 Kirjanpito

TULOSLASKELMA	Tp 01.01.-31.12.2011	Tp 01.01.-31.12.2010
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	5 325 478,34	5 215 470,74
Maksutuotot	2 350 829,21	2 308 591,27
Tuet ja avustukset	566 135,80	577 934,11
Muut toimintatuotot	604 160,09	692 247,89
	8 846 603,44	8 794 244,01
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	12 254 476,97	12 128 672,32
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	3 126 119,31	3 130 056,46
Muut henkilösivukulut	783 060,07	742 832,93
Palvelujen ostot	8 552 029,82	8 263 942,93
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 708 083,09	1 601 658,16
Varastojen lisäys(-) tai vähennys(+)	-35 536,07	2 753,08
Avustukset	792 772,45	839 639,80
Muut toimintakulut	114 364,72	88 374,92
	27 295 370,36	26 797 930,60
Toimintakate	-18 448 766,92	-18 003 686,59
Verotulot	10 379 088,19	10 464 938,25
Valtionosuudet	10 982 369,00	10 609 108,00
	21 361 457,19	21 074 046,25
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotulot	183 964,01	169 585,45
Muut rahoitustuotot	489 345,61	537 790,43
Korkokulut	127 042,58	127 815,64
Muut rahoituskulut	143 983,51	120 678,24
	402 283,53	458 882,00
Vuosikate	3 314 973,80	3 529 241,66
Suunnitelman mukaiset poistot	907 656,79	980 511,52
Tilikauden tulos	2 407 317,01	2 548 730,14
Poistoeron lisäys(-) tai vähennys(+)	56 593,89	56 593,89
Varausten lisäys(-) tai vähennys(+)		-1 520 000,00
Tilikauden ylijäämä	2 463 910,90	1 085 324,03

TERVOLAN KUNTA

Kirjanpito

RAHOITUSLASKELMA	2011	2010
Toiminnan rahavirta	3 314 974	3 529 242
Vuosikate	3 314 974	3 529 242
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät		
Investointien rahavirta	-1 544 405	-2 616 467
Investointimenot	-1 721 167	-2 627 357
Rahoitusosuudet investointimenoihin	34 000	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	142 762	10 890
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 770 568	912 775
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	85 172	81 695
Antolainojen lisäykset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	85 172	81 695
Lainakannan muutokset	-802 401	-324 369
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	650 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-802 401	-974 369
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	138 412	514 900
Toimeksiantojen varojen ja pääoma muutos	16 707	-7 073
Vaihto-omaisuuden muutos	-32 366	-417
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0	276
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-147 810	536 797
Korottomien velkojen muutos	301 881	-14 683
Rahoituksen rahavirta	-578 818	272 226
KASSAVAROJEN MUUTOS	1 191 750	1 185 001
KASSAVAROJEN MUUTOS		
Kassavarat 31.12.	3 507 271,92	2 315 521,45
Kassavarat 1.1.	2 315 521,45	1 130 520,31
MUUTOS	1 191 750,47	1 185 001,14

01.01.2011 - 31.12.2011

	Tilivuosi 2011	Tilivuosi 2010
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	2.134,28	7.844,68
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1.040.489,73	1.012.892,19
Rakennukset	10.643.472,26	6.873.347,79
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1.260.123,15	1.158.205,75
Koneet ja kalusto	230.002,24	238.054,79
Muut aineelliset hyödykkeet	20.687,84	20.687,84
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hanki		
Keskeneräiset hankinnat	50.097,69	3.389.429,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hanki	50.097,69	3.389.429,59
Aineelliset hyödykkeet	13.244.872,91	12.692.617,95
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	1.052.178,60	1.052.178,60
Kuntayhtymäosuudet	1.469.250,43	1.469.250,43
Osakkeet ja osuudet osak. ja omist.y	15.115,05	15.115,05
Muut osakkeet ja osuudet	1.152.564,45	1.062.360,45
Osakkeet ja osuudet	3.689.108,53	3.598.904,53
Muut lainasaamiset	3.341.868,55	3.427.040,46
Sijoitukset	7.030.977,08	7.025.944,99
PYSYVÄT VASTAAVAT	20.277.984,27	19.726.407,62
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	15.465,87	33.603,27
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	16,87	67,27
Muut toimeksiantojen varat	18.469,07	18.224,47
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	33.951,81	51.895,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	49.177,67	16.811,60
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	35.072,28	35.072,28
Pitkäaikaiset saamiset	35.072,28	35.072,28
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	675.915,34	599.993,21
Lainasaamiset	148.980,01	229.905,75
Muut saamiset	506.697,75	353.883,90
Lyhytaikaiset saamiset	1.331.593,10	1.183.782,86
Saamiset	1.366.665,38	1.218.855,14
Rahat ja pankkisaamiset	3.507.271,92	2.315.521,45
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4.923.114,97	3.551.188,19
VASTAAVAA	25.235.051,05	23.329.490,82

01.01.2011 - 31.12.2011

	Tilivuosi 2011	Tilivuosi 2010
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8.650.692,41	8.650.692,41
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	3.292.880,82	2.207.556,79
Tilikauden yli-/alijäämä	2.463.910,90	1.085.324,03
OMA PÄÄOMA	14.407.484,13	11.943.573,23
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	599.562,23	656.156,12
Vapaaehtoiset varaukset	1.520.000,00	1.520.000,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2.119.562,23	2.176.156,12
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	12.289,91	30.960,39
Lahjoitusrahastojen pääomat	2.047,06	549,75
Muut toimeksiantojen pääomat	62.319,27	46.382,04
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	76.656,24	77.892,18
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksi	2.213.812,60	2.869.153,68
Lainat julkisyhteisöiltä	1.486.334,14	1.492.731,54
Muut velat	978.884,31	984.979,14
Pitkäaikainen	4.679.031,05	5.346.864,36
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksi	655.341,58	794.384,10
Lainat julkisyhteisöiltä	6.016,02	7.636,44
Saadut ennakot	12,01	30.798,00
Ostovelat	846.277,65	694.011,47
Muut velat	424.352,12	332.931,44
Siirtovelat		
Siirtyvät korot	36.273,40	39.542,79
Lomapalkkajaksotus	1.722.972,83	1.603.148,30
Valtionosuusennakot	5.742,60	26.501,76
Muut siirtovelat	255.329,19	256.050,63
Siirtovelat	2.020.318,02	1.925.243,48
Lyhytaikainen	3.952.317,40	3.785.004,93
VIERAS PÄÄOMA	8.631.348,45	9.131.869,29
VASTATTAVAA	25.235.051,05	23.329.490,82

TERVOLAN KUNTAKONSERNI

Konsernin tuloslaskelma

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	2011	2010
TULOSLASKELMA		
Toimintatuotot	20 479 955,31	19 947 167,48
Toimintakulut	-37 360 764,82	-36 457 475,51
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)		
Toimintakate	-16 880 809,51	-16 510 308,03
Verotulot	10 378 998,19	10 464 938,25
Valtionosuudet	10 982 369,00	10 609 108,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	79 834,21	61 869,38
Muut rahoitustuotot	503 222,19	551 816,49
Korkokulut	-336 556,73	-348 153,41
Muut rahoituskulut	-159 223,30	-130 529,31
Rahoitustuotot ja -kulut	87 276,37	135 003,15
Vuosikate	4 567 834,05	4 698 741,37
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 858 364,98	-1 992 828,70
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-1 858 364,98	-1 992 828,70
Satunnaiset erät	5 718,58	31 303,25
Tilikauden tulos	2 715 187,65	2 737 215,92
Tilinpäätössiirrot	-228 370,91	-1 548 033,20
Vähemmistöosuudet	-39,72	5,36
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 486 777,02	1 189 188,08

TERVOLAN KUNTAKONSERNI

Konsernitase

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	2011	2010
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	495 902,86	424 946,69
Muut pitkävaikutteiset menot	68 566,91	26 602,55
Aineettomat hyödykkeet	564 469,77	451 549,24
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	1 185 945,67	1 145 048,82
Rakennukset	17 176 807,85	13 432 714,13
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 557 013,16	5 331 200,65
Koneet ja kalusto	687 200,36	661 014,42
Muut aineelliset hyödykkeet	71 211,04	69 115,70
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hanki	84 261,97	3 656 739,07
Aineelliset hyödykkeet	24 762 440,05	24 295 832,79
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	15 115,15	15 115,15
Muut osakkeet ja osuudet	1 268 673,97	1 180 289,21
Muut lainasaamiset	72 449,07	94 995,23
Muut saamiset	9 796,26	52 497,02
Sijoitukset	1 366 034,45	1 342 896,61
PYSYVÄT VASTAAVAT	26 692 944,27	26 090 278,64
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	191 833,56	326 717,87
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	16,87	67,27
Muut toimeksiantojen varat	22 714,10	25 931,12
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	214 564,53	352 716,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	172 760,32	155 466,76
Vaihto-omaisuus	172 760,32	155 466,76
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	183 973,42	136 679,51
Muut saamiset	88 735,57	97 268,84
Pitkäaikaiset saamiset	272 708,99	233 948,35
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 668 229,08	1 471 250,61
Lainasaamiset	149 078,15	230 026,41
Muut saamiset	632 201,03	509 311,81
Siirtosaamiset	226 471,27	241 072,03
Lyhytaikaiset saamiset	2 675 979,53	2 451 660,86
Saamiset	2 948 688,52	2 685 609,21
Rahat ja pankkisaamiset	4 477 338,21	3 036 501,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 598 787,05	5 877 577,58
VASTAAVAA	34 506 295,85	32 320 572,48

TERVOLAN KUNTAKONSERNI

Konsernitase

Ulkoinen 01.01.2011 - 31.12.2011

	2011	2010
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	8 954 900,48	8 955 347,63
Muut omat rahastot	321 876,56	297 314,07
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	928 395,03	-148 815,20
Tilikauden yli-/alijäämä	2 486 777,02	1 189 188,04
OMA PÄÄOMA	12 691 949,09	10 293 034,54
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	934 712,97	781 296,15
Vapaaehtoiset varaukset	1 644 370,04	1 563 734,93
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 579 083,01	2 345 031,08
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	6 917,28	6 917,28
Muut pakolliset varaukset	176 578,03	159 968,00
PAKOLLISET VARAUKSET	183 495,31	166 885,28
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	235 885,00	324 075,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	11 762,97	8 018,97
Muut toimeksiantojen pääomat	68 461,73	56 140,08
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	316 109,70	388 234,05
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksi	8 444 301,14	9 301 658,41
Lainat julkisyhteisöiltä	1 497 747,41	1 530 070,33
Muut velat/Liittymismaksut ja muut v	1 786 106,00	1 750 330,83
Siirtovelat	69 688,32	67 487,39
Pitkäaikainen	11 797 842,87	12 649 546,96
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksi	1 354 142,93	1 412 173,85
Lainat julkisyhteisöiltä	94 567,30	93 442,51
Saadut ennakot	20 166,76	35 164,75
Ostovelat	1 654 836,46	1 389 838,73
Muut velat/Liittymismaksut ja muut v	858 344,19	735 157,15
Siirtovelat	2 955 758,23	2 812 063,58
Lyhytaikainen	6 937 815,87	6 477 840,57
VIERAS PÄÄOMA	18 735 658,74	19 127 387,53
VASTATTAVAA	34 506 295,85	32 320 572,48

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tervolan kunta

Tilikausi 1.1. - 31.12.2011

1. Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoituksena on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatiota oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

2. Liitetietojen ryhmittely

Liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä:

- * tilinpäätöksen laatimista
- * tuloslaskelmaa
- * taseen vastaavia ja vastattavia
- * vakuuksia ja vastuusitoumuksia
- * henkilöstöä
- * konsernitilinpäätöstä

koskeviin liitetietoihin.

Konsernitilinpäätöksen liitetietoina esitetään soveltuvin osin vastaavat tiedot kuin kunnan tilinpäätöksen liitetietona. Konsernia koskevia liitetietoina esitetään:

- * konsernitilinpäätöksen laatimista
- * konsernituloslaskelmaa
- * konsernitaseen vastaavia ja vastattavia sekä
- * vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.

3. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksessä noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät:

- pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.
- pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon.
- vaihto-omaisuus on arvostettu taseeseen keskihankintahintaan.
- saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. (KVALT 55 §/1996 . Poistosuunnitelman tarkistus KVALT 31§/2007. Tarkistus perustunut hyödykkeiden pitoajan uudelleenarviointiin)

Poistot sisältää Louen Marmori -kiinteistön myynnistä aiheutuneen myyntitappion -62989,19 €.

	Poisto	Poistoaika/ prosentti
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	3 -5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	15 - 30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	Menoj.poisto	10% - 25%
Koneet ja kalusto	Tasapoisto	3 - 15 vuotta

Tervolan kunta

4. Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

	TP 2011	TP 2010
Toimintatuotot (ulkoiset)		
Kunnanhallitus	602 265	620 369
Keskusvaalilautakunta	5 138	0
Maaseutulautakunta	5 430 524	5 309 197
Tekninen lautakunta	870 130	931 617
Koulutuslautakunta	138 921	85 373
Vapaa-ajanlautakunta	4 622	4 977
Sosiaali- ja terveyslautakunta	1 795 003	1 842 711
Yhteensä	8 846 603	8 794 244

	TP 2011	TP 2010
Toimintamenot (ulkoiset)		
Kunnanvaltuusto	19 173	19 442
Kunnanhallitus	2 322 392	2 265 978
Tarkastuslautakunta	9 875	12 338
Keskusvaalilautakunta	10 623	821
Maaseutulautakunta	5 415 071	5 290 972
Tekninen lautakunta	1 742 041	1 739 614
Koulutuslautakunta	4 322 469	4 319 002
Vapaa-ajanlautakunta	252 655	240 978
Sosiaali- ja terveyslautakunta	13 201 065	12 908 785
Yhteensä	27 295 364	26 797 930

	TP 2011	TP 2010
Verotulojen erittely		
Kunnan tulovero	7 573 140	7 696 700
Osuus yhteisöveron tuotosta	591 309	500 846
Kiinteistövero	2 214 638	2 267 392
Yhteensä	10 379 087	10 464 938

	TP 2011	TP 2010
Valtionosuuksien erittely		
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	9 361 338	8 898 094
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 969 716	2 049 174
Järjestelmämuutoksen tasaus	88 320	88 314
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-437 005	-426 474
Yhteensä	10 982 369	10 609 108

Tervolan kunta

5. Tasetta koskevat liitetiedot

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot					Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7844,68						7844,68
Lisäykset tilikauden aikana	1684,96						1684,96
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikauden aikana							
Siirrot erien välillä							
Tilikauden poisto	-7395,36						-7395,36
Myyntitappiot							
Arvonlennukset ja niiden palautukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.							2134,28
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	2134,28						2134,28
Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Kesken-eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1012892,19	6873347,79	1158205,75	238054,79	20687,84	3389429,59	12692617,95
Lisäykset tilikauden aikana	53831,45	523345,48	360498,91	95131,91		596470,64	1629278,39
Rahoitusosuudet tilikaudella			-34000,00				-34000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-25762,00	-117000,00					-142762,00
Siirrot erien välillä		3935802,54				-3935802,54	0,00
Tilikauden poisto	-471,91	-509034,36	-224581,51	-103184,46			-837272,24
Myyntitappiot		-62989,19					-62989,19
Arvonlennukset ja niiden palautukset							
Poistamaton hankintameno 31.12.							13244872,91
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	1040489,73	10643472,26	1260123,15	230002,24	20687,84	50097,69	13244872,91
Sijoitukset	Kuntayhtymäosuudet	Osakkeet/ osuudet konserniyht.	Osakkeet osakkuusyhtiöt	Osakkeet/LSV	Muut osakkeet ja osuudet	Muut laina-saamiset tytäryht.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1469250,43	1052178,60	15115,05	1003761,28	58599,17	3427040,46	7025944,99
Lisäykset				86760,00	3444,00		90204,00
Vähennykset						-85171,91	-85171,91
Hankintameno 31.12.	1469250,43	1052178,60	15115,05	1090521,28	62043,17	3341868,55	7030977,08
Siirretyt							
Arvonlennukset tilikaudella							
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	1469250,43	1052178,60	15115,05	1090521,28	62043,17	3341868,55	7030977,08

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ

20277984,27

Tervolan kunta

Saamisten erittely	2011		2010	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		44 331,52		44 066,22
Lainasaamiset		85 171,91		81 694,68
Muut saamiset	35 072,28		35 072,28	
Siirtosaamiset				
Yhteensä		129 503,43		125 760,90
Saamiset kuntayhtymistä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset		546,08		240,01
Lainasaamiset				
Muut saamiset		14 210,60		15 394,72
Siirtosaamiset				
Yhteensä		14 756,68		15 634,73
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset				5 658,50
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				5 658,50
Saamiset yhteensä	35 072,28	144 260,11	35 072,28	147 054,13

Muihin saamisiin sisältyvät olennaiset erät	2011	2010
Muut saamiset		
Alv saatavat	125 713,55	162 739,89
Länsi-Pohjan shp ky, peruspo.korko	13 194,00	7 695,00
Työllisyystuki	19 411,08	29 734,74
Hanke-tuet ja avustukset	135 790,94	97 531,90
Kivalojen Seutuopisto	26 834,13	22 657,44
Mela/palautus	76 444,25	
Muut tulojäämät	109 309,80	33 524,93
Yhteensä	506 697,75	353 883,90

Tervolan kunta

Taseen vastattavia koskevia tietoja

Oman pääoman erittely		
	2011	2010
Peruspääoma 1.1.	8 650 692,41	8 650 692,41
Lisäykset tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Peruspääoma 31.12.	8 650 692,41	8 650 692,41
Edellisen tilikausien yli/alij. 1.1.	2 207 556,79	1 360 173,33
Ed.vuoden yli/alijäämä	1 085 324,03	847 383,46
Edellisen tilikausien yli/alij. 31.12.	3 292 880,82	2 207 556,79
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 463 910,90	1 085 324,03
Oma pääoma yhteensä	14 407 484,13	11 943 573,23

Ylijäämä	
Edellisen tilikausien yli/alij. 1.1.	2 207 556,79
Ed.vuoden ylijäämä	1 085 324,03
Edellisen tilikausien yli/alij. 31.12.	3 292 880,82
Tilikauden ylijäämä	2 463 910,90
Ylijäämää yhteensä 31.12.2011	5 756 791,72

Tervolan kunta

VIERAS PÄÄOMA

	2011	2010
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	2 213 812,60	2 869 153,68
Lainat julkisyhteisöiltä	1 486 334,14	1 492 731,54
	3 700 146,74	4 361 885,22
Muut pitkäaikaiset velat		
Sähköliittymät	950 918,55	957 013,38
Kaukolämpöliittymät	27 965,76	27 965,76
	978 884,31	984 979,14
Pitkäaikaiset velat yhteensä	4 679 031,05	5 346 864,36

	2011 Lyhytaikainen	2010 Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat ostovelkahuivityksiä 31.12.	27 824,24	24 845,84
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä		
Ostovelat ostovelkahuivityksiä 31.12.	285 847,17 -39 546,00	226 245,22 -62 916,00
Velat osakkuus- tai muille omistusyhteisöille		
Ostovelat ostovelkahuivityksiä 31.12.	8 600,27 -5 926,97	346,86
Lainojen lyhennysosuudet 2012	661 357,60	802 020,54
YHTEENSÄ	938 156,31	990 542,46

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2011	2010
Lyhytaikaiset		
siirtyvät korot	36 273,40	39 542,79
jaksotukset (palkat + sivukulut)	1 722 972,83	1 603 148,30
valtionosuusennakot/palautukset	5 742,60	26 501,76
muut siirtovelat	255 329,19	256 050,63
Siirtovelat yhteensä	2 020 318,02	1 925 243,48

Tervolan kunta

6. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Annetut vastuusitoumukset (KPA 2:7.2 § 4-kohta)

Takauksen saaja	Lainan myöntäjä	Takaus €	Saldo 01.01.2011	Lisäykset	Vähennys	Saldo 31.12.2011
Tytäryhteisöt						
Tervolan vuokratalot Oy						
	Tervolan op	750 000,00	287 500,00		25 000,00	262 500,00
	OKO	2 350 000,00	1 880 000,00		94 000,00	1 786 000,00
	Kuntien eläkevak.	48 253,12	3 213,72		3 213,72	0,00
	Nordea	2 350 000,00	1 880 000,00		94 000,00	1 786 000,00
	Sampo-pankki	551 824,59	249 456,39		20 788,02	228 668,37
	Tervolan op	100 000,00	90 000,00		10 000,00	80 000,00
	Kuntarahoitus	100 000,00	80 000,00		20 000,00	60 000,00
Tyttäret yhteensä		6 250 077,71	4 470 170,11		267 001,74	4 203 168,37

Muut yhteisöt / yhdistykset			Takausvastuu lainaa jäljellä 31.12.11
Tervolan kunnan osuudet			
Meri-Lapin Vesi Oy	Sampo-pankki		1 441,66
	Sampo-pankki		15 136,91
	Sampo-pankki		25 430,01
	Sampo-pankki		1 561,79
	Nordea		5 247,47
	Nordea		1 513,69
	Nordea		50 456,38
	OIP		2 081,33
	Osuusp. Kemi		81 000,00
Perämeren Jätehuolto oy	Nordea		33 964,42
	OKO		118 442,91
	Kuntarahoitus Oyj		192 449,11
Lapin sähkövoima	Nordea		20 724,55
	Sampo-pankki		477 220,00
Muut yhteensä			1 026 670,23

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2011	2010
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	11 250 235,36	10 070 338,58
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	8 328,85	8 202,42
	11 258 564,21	10 078 541,00

Leasingvastuiden yhteismäärä	31.12.2011
Seuraavalla tilikaudella maksettavat (2012)	19 521,56
Myöhemmin maksettavat	34 580,42
Leasingvastuut yhteensä	54 101,98

Tervolan kunta

7. Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen

Ei esitetä.

8. Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstökulut	2011	2010	2009
<u>Tuloslaskelman mukaan:</u>			
Palkat ja palkkiot	12 343 588,00	12 250 168,28	12 124 464,45
Jaksotetut palkat (muutos)	108 807,93	58 385,59	138 740,02
Henkilöstökorvaukset	-197 918,96	-179 881,55	-316 887,04
Henkilöstösivukulut	3 909 179,38	3 872 889,39	3 871 488,99
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	29 743,77	5 806,20	7 941,47
Yhteensä	16 193 400,12	16 007 367,91	15 825 747,89

9. Liitetietojen erittelyt

Erittely liitetiedoissa esitetyistä leasingvastuista (ilman arvonnisäveroa)	31.12.2011
Tukirahoitus	
Sopimus 2904610 Canon IR5065N Canon IRC1021I	12 240,00
Sopimus 2902782 Canon IR2025I	3 460,60
Sopimus 21001174 Toshiba E-studio 2330C	6 560,88
Sopimus 2901942 AD Max patjat	2 433,60
Sopimus 21002841 Kyocera km-4800 W kartta	13 507,56
Sampo rahoitus	
Sopimus 710270001 Xerox	2 799,07
Nordea rahoitus	
Sopimus 186965 Duqem AD-patja	2 983,65
Leasingvastuut yhteensä	43 985,36

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ JA RAKENNE

Henkilöstön määrä 31.12.	2011	2010	2009
Palkattu henkilöstö	418	422	437
- naisia	300	304	320
- miehiä	118	118	117

Vakinaisessa palvelussuhteessa hallintokunnittain

	2011	2010	2009
Hallintopalvelut ja kehittämistoimi	95	96	99
Sosiaali- ja terveystoimi	123	126	130
Sivistystoimi	52	50	51
Tekninen toimi	11	11	11
Yhteensä	281	283	291

Koko henkilöstön ikärakenne	2011	2010	2009
Keski-ikä	45,3	45,5	44,6

Palvelussuhteiden laatu	2011	2010	2009
Vakinainen palvelussuhde	281	283	291
Määräaikainen palvelussuhde	77	80	83
Sijaiset	38	27	40
Työllistetyt	19	27	18
Oppisopimus	3	5	5

Eläköityminen	2011	2010	2009
Vanhuuseläkkeelle	3	6	9
Työkyvyttömyyseläkkeelle	2	-	1
Osatyökyvyttömyyseläkkeelle	2	1	-
Osa-aikaeläkkeelle	-	-	-

Henkilöstömenot (1.000 e)	2011	2010	2009
Palkat	12.343	12.129	11.946
Eläkekulut	3.126	3.130	3.089
Muut henkilösivukulut	694	743	782
Henkilöstömenojen osuus toimintamenoista %	59,2	59,7	58,5

Työterveydenhuollon kulut	106.472	102.777	113.720
Työsuojelun kulut	6.048	5.229	5.095
Kuntoutus ja virkistys	9.454	9.058	9.856

Poissaolot	2011	2010	2009
Sairauslomapäivät	6.520	5.564	7.898
Työtapaturmat, kpl	25	24	24

KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Konsernijohdolle asetetut tavoitteet	Tunnusluvut ja mittarit		Selite poikkeamista
	Tavoitearvo	Toteuma-arvo	
Annetaan selvitys konsernijohdolle konserniohjeessa ja talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisesta			
Raportointivelvoite merkittävistä tytäryhteisöistä	4	4	
Tenergia Oy			
Taloustavoitteet			
Toimintatuotot/Toimintakulut %	165,00 %	152,00 %	
Käyttökate %	37,00 %	34,00 %	
Tervolan Vuokratalot Oy			
Taloustavoitteet			
Toimintatuotot/Toimintakulut %	198,00 %	170,00 %	
Käyttökate %	49,00 %	41,60 %	
Toiminnan laajuutta koskevat tavoitteet			
Käyttöaste	98 %	98,50 %	
Korjauskustannukset vuokratuloista	4 %	6,20 %	
Tervolan Vesi Oy			
Taloustavoitteet			
Toimintatuotot/Toimintakulut %	147,00 %	135,00 %	
Käyttökate %	41,00 %	26,00 %	
Riverbank Oy			
Taloustavoitteet			
Toimintatuotot/Toimintakulut %	100 %	102,00 %	
Käyttökate %	0 %	2 %	

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt.
Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

2. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

* Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

* Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisön keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

* Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöiden käyttöomaisuuden poistoja ei ole oikaistu kunnan suunnitelmapoistojen mukaisiksi. Jäännösarvojen ero kirjattu oman pääoman erään Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) vastaan.

* Kuntayhtymät

Kuntayhtymien tilinpäätökset ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaisesti.

* Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä.

Konsernin pitkäaikaiset velat.

	2011	2010
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 444 301,14 €	9 301 658,41 €
Julkisyhteisöiltä	1 497 747,41 €	1 530 070,33 €
Muilta luotonantajilta		
Muut pitkäaikaiset velat	1 855 794,32 €	1 817 818,22 €
Yhteensä	11 797 842,87 €	12 649 546,96 €
Pakollisten varausten muutos		
Potilasvahinkovastuut	212 559 €	191 971,56 €

TERVOLAN KUNTAKONSERNI

Rahoituslaskelma

	2011	2010
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 567 834,05	4 515 570,06
Satunnaiset erät	5 718,58	31 303,25
Tulorahoituksen korjauserät		
Toiminnan rahavirta	4 573 552,63	4 546 873,31
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 461 030,61	-3 320 922,89
Rahoitusosuudet investointimenoihin	34 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	142 762,00	
Investointien rahavirta	-2 284 268,61	-3 320 922,89
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 289 284,02	1 225 950,42
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	85 171,91	81 694,68
Antolainauksen muutokset	85 171,91	81 694,68
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		662 644,99
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 255 254,76	-1 223 203,92
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-119 553,03
Lainakannan muutokset	-1 255 254,76	-680 111,96
Oman pääoman muutokset	41 870,00	50 160,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-72 124,35	-66 693,37
Vaihto-omaisuuden muutos	-18 969,16	-7 404,54
Saamisten muutos	473 105,52	174 094,90
Korottomien velkojen muutos	-102 246,58	-74 322,27
Muut maksuvalmiuden muutokset	279 765,43	25 674,72
Rahoituksen rahavirta	-848 447,42	-522 582,56
Rahavarojen muutos	1 440 836,60	703 367,86
Rahavarat 31.12.	4 477 338,21	3 036 501,61
Rahavarat 1.1.	-3 036 501,61	-2 333 133,75
Rahavarojen muutos	1 440 836,60	703 367,86

Tervolan kunta

kirjanpito

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista:

* Tasekirja	sidottu
* Pääkirja	atk-tuloste
* Päiväkirja	atk-tuloste

Kirjanpidossa (pää-, sivu- ja osakirjanpidot) käytetyt ohjelmistot ja sovellukset:

- * Pro Economica
pääkirjanpito, ostoreskontra, myyntireskontra, laskutus, konsernikirjanpito, käyttöomaisuuskirjanpito ja web-ostolaskukierrätys
- * Pegasos -palkat
henkilöstöhallinto
liittymä Pro Economicaan
- * MD-Titania
työvuorosuunnitteluohjelma
liittymä Pegasos-palkat
- * Pro Consona "sosiaali"
liittymä Pro Economicaan
liittymä Pegasos-palkat
- * Winfile luotonhallinta
antolainat ja reskontra, ottolainat
- * Maksuliikenne
pankkiliikenne (lähetys, vastaanotto)
- * Mediatri (hammashuolto)
laskutus, reskontra
- * Tk- Pegasos
laskutus
liittymä Pro Economicaan
- * Lomitusnetti
maatalouslomituslaskutus
liittymä Pro Economicaan
- * Web-tallennus (keskeytykset)
liittymä Pegasos-palkat

Ohjelmista on listattu kuukausi- ja/tai vuosilistat/raportit arkistointia varten.

TERVOLAN KUNTA
Kirjanpito

Tervolassa, 2. päivänä huhtikuuta 2012

TERVOLAN KUNNANHALLITUS

_____

kunnanhallituksen puheenjohtaja

_____

kunnanjohtaja

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Suoritetusta tarkastuksesta on annettu erillinen tilintarkastuskertomus.

Tervolassa ____ päivänä _____ kuuta 2012

Rauno Lohi
tilintarkastaja HTM, JHTT

www.tervola.fi